

ИНФОРМАЦИЯ

**ЗА НЯКОИ ПРЕДПРИЕТИ
МЕРКИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЗА
ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА
СОЦИАЛНО-
ИКОНОМИЧЕСКИТЕ
ПОСЛЕДИЦИ ОТ
ПАНДЕМИЯТА**

**В РЕЗУЛТАТ НА
РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА
COVID -19**

Бюлетин № 4

**Министерство на външните работи
на Р България
Бюлетин на дирекция
„Външноикономически
отношения“**

СЪДЪРЖАНИЕ

Конкретни и възможни отражения върху българската икономика в следствие на предприети мерки в държавите (на фирмено равнище, финансови, инвестиционни и др.)	2
Мерки, предприети на правителствено равнище (в краткосрочен/ средносрочен план)	5
Законодателни мерки	5
Мерки в подкрепа на бизнеса (общо и по-специално малък и среден, др.) ...	12
Фискални мерки (финансови институции, банков, застрахователен сектор, кредитиране, др.)	21
Мерки в областта на здравеопазването	29
Мерки в областта на социалната политика (трудова ресурси, безработицата, семейството, социалното подпомагане и др.)	34
Мерки в сферата на туризма и транспорта (други)	37
Мерки от страна на синдикалните и работодателските организации	39
Други	41
Общи оценки на институции, международни организации и др. по отношение на съответната държава (актуални оценки за състоянието на икономиката в средносрочен/дългосрочен аспект)	43
Мерки от страна на ЕК за облекчаване на последиците от кризата в държавите-членки на ЕС – позиции, мнения, дебати, мерки за тяхното усвояване и др.	49
Мерки от страна на ЕС за справяне с икономическите последиствия от пандемията	53

I. КОНКРЕТНИ И ВЪЗМОЖНИ ОТРАЖЕНИЯ ВЪРХУ БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА В СЛЕДСТВИЕ НА ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ В ДЪРЖАВИТЕ (НА ФИРМЕННО РАВНИЩЕ, ФИНАНСОВИ, ИНВЕСТИЦИОННИ И ДР.)

➤ **ЕВРОПА**

Германия

- Нарушенията във веригите на доставки, пряко се отразяват на българските фирми.
- Индустриите /напр. автомобилната/ усилено настояват за общоевропейски подход при облекчаване на мерките, а също и при подпомагане на бизнеса, т.к. силно зависят от поддоставчици основно от южна Европа /Италия и Испания/ и от Източна Европа /в т.ч. България/.
- Федералното министерство на прехраната и земеделието и федералното министерството на вътрешните работи са постигнали споразумение за влизането на сезонни работници в Германия, които са необходимите за събиране на реколтата.

Гърция

- Инвестиции – очакванията са за свиване на гръцките инвестиции в България поради намалена капиталова адекватност на бизнесите в следствие на глобалната икономическа рецесия.

Испания

- Най-сериозно засегнати са строителството, туризмът и услугите, именно в тях работят значителен брой български граждани. Очертава се липса на работна ръка, в т.ч. сезонна в селското стопанство и в животновъдството/ около 40 %/. До края на годината значителен брой български икономически емигранти могат да се окажат потърпевши от настъпилата безработица. След като кандидатстват и получат съответните обезщетения съгласно действащото испанско законодателство, те ще се насочат към временно или трайно завръщане в България.
- Изпитите във висшите учебни заведения ще се извършат онлайн. Испанските автономни области имат значителни компетенции в образователната сфера и всяка сама ще решава датите и формите на изпитите, вкл. за матури и кандидатстване за висше образование. Това засяга българите, учащи се и живущи временно или постоянно в Испания. В средносрочна перспектива може да окаже относително отражение върху българския трудов пазар и в образователната сфера.

Полша

- Полша е сред приоритетните държави за българския туристически бранш. Възникналата ситуация може съществено да повлияе на туристическия поток от страната.
- В Полша бе въведена мярка за удължаване на срока за възстановяване на плащания на клиенти за закупен туристически пакет, в случай на липса на възможност за изпълнението му поради епидемията до 180 дни (до този момент бе от 14 дни) от прекратяването на договора. Въведената мярка може да бъде в полза на българските представители в туристическия сектор.

- Наблюдава се значително обезценяване на полската злата, което пряко ще се отрази на подписаните договори във всички сектори, в които принципно ценообразуването се базира на курса на еврото. Ситуацията на валутния пазар може да има положителни последици за българските предприемачи, които купуват стоки от Полша и ги внасят в България и отрицателно за полските вносители на стоки и услуги.
- В случай на предприемане на мерки, свързани с ограничаване на възможността за нормално функциониране на предприятията в хранително-вкусовата промишленост, добива на суровини и сектора на автомобилостроенето, последиците за българската икономика могат да бъдат значителни.

Словакия

- Базираният в Търнава производител на автомобили „Пежо-Ситроен Словакия“, който спря производство на 19 март, няма да го възстанови преди 12 април т. г.

Украйна

- Намаляването на митата върху някои вносни стоки в страната може да има положителен ефект върху възможностите на България за експорт в Украйна.

Франция

- В следствие на предприетите мерки бяха спираны производства в автомобилната и авиационна индустрия, текстилна промишленост, затваряне на нехранителни вериги и др., което има негативен ефект върху българската икономика - намаляване или отпадане на поръчки към български поддоставчици за френски компании.
- Въведените ограничителни мерки за влизане в страната ще се отразят негативно на българските граждани, заети като сезонни работници в селското стопанство и икономика.
- От дрега страна ще спрат паричните постъпления в България, идващи от работещите в чужбина, вкл. Франция, както и може да се очаква една голяма част от тях ще се регистрират в бюрата по труда като безработни.

Швейцария

- Производството на лекарства бе силно възпрепятствано, тъй като значителна част от суровините се доставят от Азия. В този контекст България би могла да бъде благоприятна локация за Back up производства /резервни производства/ на компании, международно интегрирани вериги за доставки.
- Недостигът от медицински стоки като маски, ръкавици, защитно облекло е критичен в Швейцария, която разчита основно на внос от чужбина. От отпадането на митническите тарифи за внос на медицински защитни консумативи и оборудване биха могли да се възползват българските фирми-производители. Защитните средства ще са предназначени за снабдяване на болници, медицински персонал, пациенти, както и швейцарската армия.

➤ АЗИЯ

Индия

- Пандемията ще се отрази изключително негативно върху туристическите пътувания на индийци в България и заснемането на индийски филмови продукции в България.

- Въведените забрани/ограничения при износа/вноса в Индия и настоящите проблеми с нормалното функциониране на митниците и пристанищата в страната ще се отразят неблагоприятно на двустранната търговия.
- Очакваното силно забавяне на развитието на индийската икономика през настоящата година (Moody's Investor Services намали прогнозите за ръст на БВП на Индия от 5.3% до 2.5% за календарната 2020 г.) ще се отрази негативно върху инвестиционните планове и намерения на индийски компании, вкл. по отношение на България.

Япония

- Отмяната на международни изложения на храни и напитки в Япония, в които имаше заявено участие на български фирми, лиши тези български фирми от възможността за представяне на своята продукция и установяване на бизнес контакти с потенциални японски партньори.
- Затварянето на заводи на японски автомобилни компании в Европа поради въведени мерки за ограничаване разпространението на коронавируса, нарушаване на производствените връзки и спад на търсенето, ще засегне дейността на японските компании, произвеждащи автомобилни части и оборудване в България.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Йордания

- Ще се затрудни стокообменът и по-специално вносет от България на електроматериали, електрически уреди и принадлежности, резервни части за автомобили, машини за хранително-вкусовата промишленост, хранителни продукти и заготовки.
- Очаква се да бъдат замразени българо-йордански проекта в областта на транспорта, IT сектора, съвместни строителни дейности, обучение на кадри и др.
- фирми в сферата на търговията и туризма, опериращи на тунизийския пазар.

Ливан

- Очаква се след интервенция на МВФ и снемане на епидемичните ограничения търговско-икономически отношения между Ливан и традиционните му партньори, сред които България и останалите държави-членки на ЕС, поетапно да се възстановят на предишните им нива.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

Канада

- Федералното правителство обяви, че освобождава от забраната за влизане в Канада на временно заетите чуждестранни работници.

II. МЕРКИ, ПРЕДПРИЕТИ НА ПРАВИТЕЛСТВЕНО РАВНИЩЕ (В КРАТКОСРОЧЕН И СРЕДНОСРОЧЕН ПЛАН)

1. Законодателни мерки

➤ ЕВРОПА

Албания

- Правителството преразглежда държавния бюджет за 2020 г., пренасочвайки около 95 млн. евро в следните сектори:
 - ✓ 6.5 млрд. леки (51 млн. евро) – за Фонд за социални пакети в помощ на работещите или на други групи граждани, засегнати от спирането на работния процес, вкл. хората в нужда, хората, загубили работата си и засегнатите общности;
 - ✓ 2.5 млрд. леки (20 млн. евро) - за Фонд за подкрепа на Министерството на здравеопазването и социалната защита и за болничните структури, за снабдяване с медикаменти, апаратура и други спешни нужди в помощ на медицинския персонал;
 - ✓ 1 млрд. леки (8 млн. евро) - резервен фонд към държавния бюджет, за покриване на непредвидими разходи през предстоящите месеци;
 - ✓ 2 млрд. леки (16 млн. евро) за Фонда за извънредно положение за осигуряване на храна на общности, засегнати от пандемията, както и за пенсионери и семейства на социална издръжка, имащи нужда от директна помощ. Този фонд ще бъде използван и за нуждите на медицинските екипи и хуманитарни операции, както и за болниците, вкл. военната болница.

Германия

- Одобрен е широкообхватен пакет от мерки на стойност 750 млрд. евро, който е предназначен да защити работните места и предпази компаниите от финансово-икономическите последици, предизвикани от кризата.
- В т.н. „Пакет Корона“ е включена и Федерална незабавната помощ за малки предприятия, самостоятелно заети лица, такива на свободна практика и земеделски производители в размер от 50 млрд. евро.
- В помощ на бизнеса, към пакета от мерки на федералното правителство, се добавят и мерките предприемани от отделните федерални провинции за подкрепа на местната икономика.

Обобщение на икономическите мерки предприети от германските федерални провинции за преодоляване на кризата в следствие на корона -вируса – виж Приложение № 1

Гърция

- Внесен проект на закон за увеличение на редовните бюджетни кредити на Министерство на финансите с 5 млрд. евро - за оказване на финансова помощ на засегнатите от пандемията физически и юридически лица.

Италия

Спешни мерки за кредитиране и отсрочване задълженията на предприятията, както и за предоставяне на специални правомощия в секторите от стратегическо значение и правосъдието - виж Приложение № 2

Литва

- Министерство на финансите, съвместно с министерството на социалното осигуряване и труда, министерството на икономиката и иновациите, министерството на здравеопазването и Литовската Народна Банка, представиха пакет от мерки за борба с икономическите последици от епидемията в размер на 5 млрд. евро (10% от brutния вътрешен продукт), както следва:
 - ✓ 1 млрд. евро ще бъдат насочени за стимулиране на икономиката посредством продължаване на инвестиционните програми, чрез ускоряване на плащанията и увеличаване на интензивността на финансиране;
 - ✓ 500 млн. евро - за запазване на работни места и защита на личните доходи;
 - ✓ 500 млн. евро - за поддържане на ликвидността на бизнеса.
- Планът предвижда и пренасочване на инвестиционните фондове на ЕС към здравеопазването, заетостта и бизнеса, ускоряване използването на средства от публичния бюджет за текущи разходи, използването на всички средства от програмите за изменение на климата и поддържане и развитие на пътищата и да ускори обновяването на жилищните сгради.

Полша

- Създаване на целеви фондове:
 - ✓ Специален фонд в към Министерския съвет за предоставяне на помощ, който ще позволи да се реагира при допълнителна нужда от бърза реакция;
 - ✓ Специален фонд от 3,4 млрд. евро, предназначен за закупуване на дялове и акции в дружества с проблеми в резултат на кризата;
 - ✓ Публични инвестиции – чрез специален фонд от 7,5 млрд. евро, предназначени за изграждане и модернизация на пътища, училища, енергетика и телекомуникация.

При използването на този фонд няма да се ползват средства от ЕС;

 - ✓ Министърът на културата ще разполага със социален фонд, с помощта на който да финансира икономическите последици в културните обекти.

Румъния

- Със закон се изменени данъчното законодателство, осигуряващо възможност за отлагане с до 3 месеца на плащанията за социални осигуровки от юридически лица и за комунални услуги от физически лица.

Словения

- В допълнение към одобрения вече закон "Корона", правителство подготвя втори пакет мерки за смекчаване на последиците от епидемията, който ще бъде готов към 13 април т.г.
- Сред плановете е да бъде изготвен впоследствие и трети пакет, в който ще бъде определена стратегията за излизане след края на епидемията.
- Планира се емитиране на 10-годишни и 3-годишни облигации. Разглежда се и възможността за емитиране на 30-годишни облигации. Министерството на финансите възнамерява да организира продажбите чрез Barclays, BNP Paribas, Credit Agricole, Deutsche Bank и JP Morgan.
- По данни на в. "Финанси", словенското правителство вече е издало нова 10-годишна облигация на стойност 1 млрд. евро, както и 10-годишни облигации на стойност 1,5 млрд. евро в началото на т.г.

Унгария

- Обявен е правителствения план за действие за защита на икономиката на Унгария на стойност 25 млрд. евро или около 20 % от БВП на страната. В следствие на неговото изпълнение бюджетния дефицит за 2020 г. ще бъде завишен с 1 % до 2,7 %. Планът за действие е в три фази - първата фаза - вече предприети мерки, като мораториум върху банковите заеми и намаляването на данъци за малкия и среден бизнес; втората фаза- 5 програми за: запазване на работни места; създаване на работни места; подкрепа за приоритетни сектори; финансиране на предприятия; защита на семействата и пенсионерите. Предстои дефинирането на действията в третата фаза.
- Създадени са 2 фонда:
 - ✓ Фонд за защита и рестартиране на икономиката с ресурс 3,7 млрд. евро, в който ще бъдат прегрупирани средства и спестявания от министерствата и централните институции в общ размер на 922 млрд. HUF (2,6 млрд. евро). Общата сума на приходите на Националния фонд за заетост също ще бъде пренасочен със сумата от 423 млрд. HUF (1,19 млрд. евро);
 - ✓ Фонд за контрол над пандемията е на стойност (1,8 млрд. евро. Част от средствата ще бъдат набавени от следните източници: 50 % от партийните субсидии за тази година (1,2 млрд. HUF – 3,34 млн. евро), данък върху търговията (мултинационалните компании 36 млрд. HUF – 101,5 млн. евро), принос на финансовия сектор (банки – 55 млрд. HUF – 155 млн. евро), частта от данъка върху автомобилите, дължим към местните власти – 34 млрд. HUF (96 млн. евро). Във фонда ще бъде заделен и резервът на централния бюджет, възлизащ на 378 млрд. HUF (1,07 млрд. евро). Разпределението на средствата е без горна граница.

Украйна

- Върховната рада е приела законопроект за промяна в митническите тарифи, който предвижда отмяна на вносните мита на някои зърнени култури до 01.07.2020 г. включително. Предлага се и намаляване на вносните мита за тези стоки, от които зависи вътрешния пазар.
- Правителството създаде Съвет по въпросите на икономическото развитие на Украйна, който ще обедини усилията на държавната власт и експертните среди.

Хърватия

- Правителството прие Допълнителен пакет от икономически мерки, който включва:
 - ✓ Мярка 1 - Увеличаване на дотацията от държавния бюджет за заплати на служители/работници, които са принудени, поради епидемията, да не ходят на работа. Дотацията се увеличава нето на около 533 евро) като вноската от държавния бюджет в размер от около 195 евро също се поема от държавния бюджет. Мярката следва да се прилага за заплатите за м. април и м. май т. г.;
 - ✓ Мярка 2 – Освобождаване от плащане на данъци и застраховки или право на отложено плащане. Предприятията, които отчитат намаляване на приходите си с над 50%, се освобождават изцяло от плащане на данък общ доход, данък печалба, застраховки и др. за срок от три месеца (от м. април до м. юни 2020 г.). Фирмите, които имат спад в размер 20 – 50 %, ще могат да платят данъчните си задължения и застраховките със закъснение максимум до 24 месеца, без при това върху задълженията им да се

- начисляват лихви. Компаниите с приходи над 1 млн. евро)ще бъдат освободени от задължения към бюджета пропорционално с намаляването на приходите им;
- ✓ Мярка 3 - Отложено плащане на ДДС. Стопанските субекти получават право да внасят ДДС по платени, а не издадени фактури;
 - ✓ Крайният срок за подаване на годишния финансов отчет за 2019 г. се отлага за 30 юни т. г., като таксата за публикуването ще бъде премахната;
 - ✓ Мярка 4 – Задължение за подкрепа на хърватския бизнес. Държавните институции се задължават да набавят най-малко 60% от ползваната селскостопанска и хранително-вкусова продукция от хърватски производители. Като изключителна мярка цялото излишно мляко ще бъде закупено от местните мандри;
 - ✓ Мярка 5 – Преразглеждане на нивата на работната заплата за следващите три месеца. В рамките на консултативния съвет със синдикатите, правителството предлага преговори за съкращаване на заплатите, считано от м. май 2020 г. Пенсиите се запазват на същите нива;
 - ✓ Мярка 6 – Корекция на Закона за изпълнение на държавния бюджет. .В дискусиата по Закона за държавния бюджет е включен и въпросът за евентуални нови заеми на вътрешния и външния пазар, в допълнение към планирания заем от около 4 млрд. евро;
 - ✓ Мярка 7 – Програма за заем за оборотни средства като механизъм за подпомагане на микро, малки и средни предприятия. Програмата ще се прилага от Хърватската агенция за МСП, иновации и инвестиции (HAMAG-BICRO). **По същество този финансов инструмент се финансира изцяло от Европейския фонд за регионално развитие;**
 - ✓ Мярка 8 – Намаляване на лихвите за микро- и малки кредити за развитие на селските райони съответно от 0,5 - 1,0 % на 0,1 % - 0,25 % и се въвежда нов продукт - микрокредит за оборотни средства за развитие на селските райони при лихва от 0,5%;
 - ✓ Мярка 9 –Повишаване на ликвидността на селскостопанските производители. Чрез промени в Закона за земеделието земеделските производители получават право да отложат плащания към бюджета или да искат по-дългосрочно погасяване на дълговете - вместо за максимум от една година, до три години;
 - ✓ Мярка 10 – Отпускане на директни помощи за рибарството, земеделието и животновъдството. Програмата е озаглавена „Подпомагане на първичните земеделски производители“ и предвижда помощ за растениевъдството и животновъдството на стойност около 7 450 000 евро и интервенционни покупки на мляко, за които са предвидени около 325 000 евро;
 - ✓ Мярка 11 – Облекчаване на процедурите за обществени поръчки на хранителни стоки. Разработване на интернет приложение за онлайн търговия със селскостопански и хранителни стоки (дигитална стокова борса). Оферентите ще влязат на този пазар чрез публична покана, издадена от министерството;
 - ✓ Мярка 12 – Освобождаване на фирмите в туристическия, хотелиерския и ресторантьорския бизнес от плащане на туристически данък и фиксиране на наема на държавна/общинска земя за туристически къмпинги и други туристически обекти на 1 куна на месец.

Чехия

- Правителството подготви пакет законодателни промени, включващ предложения за:
 - ✓ Обявяване на мораториум върху изплащането на месечните вноски по кредитите на физическите и юридическите лица за срок от 3 до 6 месеца;

- ✓ Актуализация на закона за потребителските кредити – продължаване на ограниченията върху прилагане на санкциите, които може да се наложат при забавяне на плащанията по потребителските кредити и паричните задължения за физическите и самонаетите лица за срок над 3 месеца;
- ✓ Актуализация на мерките за смекчаване последиците от епидемията върху наемателите на помещения, служещи за задоволяване на жилищни потребности и върху получателите на кредит, отпуснат от Държавния жилищен фонд;
- ✓ Мерки, свързани със смекчаване последиците от епидемията върху наемателите на помещения за извършване на бизнес. Целта е да се предпазят наемателите, които поради последствията от епидемията, бавят плащането на наем за помещенията;
- ✓ Актуализация на Закона за безработицата фирмите, които подават молба за подпомагане, да не предоставят доказателство за липса на задължения, както и възможност на гражданите да се регистрират он-лайн в борсите по труда;
- ✓ Изменение на закона за някои условия за извършване на дейност в областта на туризма - наемодателите, използващи платформи за споделено настаняване от типа на Airbnb, следва да изпращат до компетентните служби данни за сключените договори, цената на която са сключени, както и адресите, където са били настанени гостите. **Тази информация трябва да се изпрати и до инспекциите по хигиена, за да може да бъдат проследени гостите, по-голямата част от които са чужденци, в случай на съмнение, че са заразени;**
- ✓ Актуализация на правилата за бюджетна отговорност – предлага се в Закона за бюджета за 2021 г. да се създаде резерв в размер на 4% от БВП, а в следващите години да бъдат консолидирани обществените финанси.

Швейцария

- Федералният съвет постанови временно да се премахнат митата върху вноса на критично важни медицински консумативи и оборудване. Следователно медицинските консумативи трябва да могат да се внасят възможно най-облекчено в страната без допълнително оскъпяване.

➤ АЗИЯ

Индия

- Предвижда се да бъде приет втори пакет от мерки в размер на около 13 млрд. щ. д., който ще бъде насочен към подпомагане на малките и средни предприятия в страната.
- Взето е решение за 30% намаляване на заплатите на всички членове на парламента, включително на министър-председателя и членовете на министерския съвет за индийската финансова 2020-21 г. (април 2020 г. - март 2021 г.), както и двегодишно „замразяване“ на средствата по „Схемата за благоустройство на отделните региони в страната“, които са в размер около около 1.05 млрд.щ.д.. Средствата ще отидат в Консолидирания фонд на Индия за борба с коронавируса.
- Президентът и вицепрезидентът на Индия, както и всички глави на индийските щатски правителства също ще намалят заплатите си с по 30% за една година.

Иран

- Предвижда се общо 20 % от държавния бюджет за настоящата година да бъде предназначен за борба с пандемията. Правителството реши да отпускане над 5 787 000 000

евро за справяне с икономическите щети, причинени от разпространението на болестта, и за повишаване устойчивостта на местното население.

- Иранското правителство е поискало одобрението за ползване и на 1 млрд. щ. д. от Националния фонд за развитие за борба с разпространението на пандемията.
- Отправено е искане към Международния валутен фонд за извънредно финансиране в размер на 5 млрд. щ.д.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- Въвеждат се строги наказания за неносене на предпазни медицински маски на публични места - глоби до 120 евро и до три месеца затвор.

Тунис

- Взето е решение да бъде преустановено отчитането на законовите срокове за престой в Тунис от 1 март 2020 г. до края на епидемиологичната ситуация на чуждите граждани, пребиваващи в страната.
- Премиерът е обявил, че ще бъдат обнародвани 13 постановления за борба със спекулата.

Ливан

- Действията на правителство се свеждат до мерки, целящи поддържане стабилността на системата на общественото здраве, социалната сигурност, както и опит да бъде осигурена конвертируемата валута на Централната банка и частните банки.
- Правителство предвижда отпускане на около 50 млн. щ. д. от резервите на бюджета за 2020 г. за осигуряване на храна и помощи за компенсиране на социалните последици от епидемията.
- Правителство взе решение да удължи срока на общата мобилизация до 12 април т. г., като в сила остават наложените на по-ранен етап ограничителни мерки.
- В процес на подготовка са следните мерки:
 - ✓ закон за освобождаване от ДДС за период от шест месеца за разходи и услуги, направени от обществените администрации, институции и общини;
 - ✓ закон позволяващ на държавни институции, общини, съвети, фондове и независими органи да финансират със свои средства или дарения държавни или частни инициативи, целящи осигуряване на медицинска помощ или храна за населението.

Йордания

- Сформиран е Комитет за защита на националната икономика, който трябва да предприеме мерки, в рамките на план за икономическа устойчивост, за подпомагане на бизнеса и разширяване на мрежата за социална защита. Непосредствени задачи на Комитета е да направи по-гъвкав Закона за труда и да определи ключовите икономически сектори, които постепенно да възобновят дейността си с помощта на държавата.

Нигерия

- Президентът е одобрил създаването на кризисен фонд за борба пандемията на стойност около 1, 307 млрд. щ. д.. Фондът ще привлича парични ресурси от различни други специални фондове и сметки, като средствата ще се използват за оборудване на здравните заведения, финансиране от федералното правителство на здравните бюджети на

отделните щати, създаването на програми за заетост, както и за други разходи, одобрени от президента.

➤ ОБЩНОСТ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ДЪРЖАВИ (ОНД)

Азербайджан

- Правителството на Азербайджан одобри пакет от помощи за икономиката и социалната сфера, възлизаеща на стойност 540 млн. евро и прие План за действие за намаляване на отрицателното въздействие от пандемията и от резкия спад на цените на енергийните суровини върху заетостта и икономиката на страната.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

Канада

- Министър-председателят потвърди, че съгласно приетото законодателство през 2018 г. федералният данък върху въглеродните емисии ще се увеличи от 20 на 30 к.д. на тон въглероден диоксид, следвайки правителствените приоритети по линия на борбата с климатичните промени.

САЩ

- Президентът обяви, че въвежда в изпълнение издадения „Указ за военновременно производство (Defense Production Act - DPA), определени американски компании се задължават да започнат производство на критично необходимо медицинско оборудване, като апарати за белодробна вентилация и предпазни средства за индивидуална защита. Американски компании с производство извън страната, които произвеждат търсеното оборудване, се задължават да го доставят в САЩ.
- Митническата служба на САЩ (Customs and Border Protection - CBP), съвместно с държавните пощи (United States Postal Service – USPS) и двата водещи оператора на експресни доставки и логистика (FedEx и UPS), следва да следят, сигнализират и предотвратяват видимо спекулативни доставки, свързани със значително нарастване на цените, поради завишеното търсене и силно ограниченото предлагане на медицинско оборудване и защитна екипировка.
- Федералният резерв на САЩ обявява пакет от мерки за подпомагане на реалния сектор в САЩ, който допълва гласуваните в Конгреса 2.2 трилиона щ. д. Пакетът включва кредити, заемни програми и откупуване на задължения на обща стойност 2.3 трилиона щ. д. Средствата ще бъдат предоставяни на малки и средни предприятия, местната власт и банковата система и са насочени основно към обслужване на задълженията в икономиката както директно, така и през банковия сектор.

2. Мерки в подкрепа на бизнеса (общо и по-специално малък и среден, др.)

➤ ЕВРОПА

Австрия

- Фондът за най-нуждаещите се (Härtefallfonds) се увеличава на 2 млрд. евро.
- Приет е пакет за справяне с последиците върху икономиката в размер на 15 млрд. евро. Моделът за разпределяне на средствата се състои от две фази:
 - ✓ Първата фаза представлява отпускане на заем с държавна гаранция от 90 %. До нея ще бъдат допуснати компании, чиито продажби са намалели с поне 40 %.
 - ✓ Втората фаза включва изплащане на загуби, в т.ч. възстановяване на заеми, оперативни разходи, интернет и други разходи. Важи и за стоки, които вече не могат да се продават след кризата, т.е. всички стоки, чиято стойност е спаднала с повече от 50 %. Помощта е в размер на до три месечни оборота или 120 млн. евро.

Албания

- Отлагане плащането на наем за месеците април и май 2020 г. за всички малки предприятия с годишен приход до 14 000 000 алб. леки (112 хиляди евро) както и на самонаети лица, прекратили работа поради пандемията. Наемите ще бъдат изплащани след м. май 2020 г. на равни вноски и след договорка с наемодателя.
- От 1 април т. г. за държавна икономическа помощ са кандидатствали близо 36 500 бизнеса и 62 000 самонаети лица.

Гърция

- Предприятията, които принудително прекратяват бизнеса си поради разпространението на коронавируса, ще платят 60% от наема върху търговския обект (магазин или офис) за месеците март и април т.г.
- Намаление от 40% ще могат да ползват и наемателите по договорите за наем за жилище, когато то е основно и когато наемателят е служител във фирма, която е затворена по предписание на държавата.
- Считано от 20.03.20 г. за период от 4 месеца за собствениците на недвижими имоти (наемодателите както на офиси и търговски обекти, така и на жилища) се предвижда да преустановят плащанията на своите данъчни задължения и плащането на частични вноски за погасяване на установени и просрочени задължения.
- Държавата ускорява процедурите по възстановяване на надвзети данъци, вкл. ДДС, както разплащането с бизнеса по дължими суми за предоставени услуги, доставки и т.н.
- Правителството отпуска помощ в размер на 180 млн. евро за 6 основни сектора, които обхващат общо над 170 хиляди души – юристи, лекари, инженери, счетоводители, педагози и изследователи. Помощта ще бъде предоставена под формата на ваучери за обучение на стойност 600 евро всеки.
- Предвидени са средства в размер на 1 млрд. евро за стартиране на Гаранционен фонд, така че в началото на май да бъдат осигурени първите заеми за предоставяне на оборотни средства за бизнеса.

Дания

- Увеличен е таванът на компенсациите за заплати на работниците в частния сектор от 23 000 д. крони на 30 000 д. крони. Мярката е насочена към датските фирми, изправени пред уволнение на 30% от персонала си или на минимум 50 човека. В периода от 9 март до 9 юни т.г. държавата изплаща 75% от възнаграждението на работещия, а за наетите на почасова работа покрива 90% от възнаграждението. С настоящите изменения и увеличение на тавана, помощта възлиза на 4,6 млрд. д. крони, а максималното покритие ще бъде 30 000 д. крони.

Испания

- Министерският съвет одобри нов пакет икономически и социални мерки:
 - ✓ Обявен е мораториум до шест месеца за изплащане на задължения и отлагане на плащане на квоти, чийто падеж е през м.април, с лихвен процент от 0,5 % за самонаети лица и малки и средни предприятия;
 - ✓ Отменят се за една година годишните лихви и плащания по кредити за предприемачи, особено в туристическия сектор;
 - ✓ Министерство на индустрията, търговията и туризма ще улесни и подпомогне достъпа до отпускани помощи, а Институтът за външна търговия ще възстанови разходите на фирмите за участия във форуми или изложения, които са били анулирани.

Кипър

- Правителството обяви Специален план за частично спиране на дейността на бизнеса в страната с цел намаляване на социалните и икономически последици .
- Всеки бизнес може да бъде включен в Специалния план, ако е оборота му е намалял с над 25% през месеците след март 2020 г. в сравнение със същия период на прадходната година. В случай, че компанията не е развивала дейност през 2019 г., тогава сравнението се извършва с оборота ѝ през месеците, предхождащи март 2020 г.
- Основно изискване да се възползват от Специалния план е компаниите да не са уволнили нито един служител след 1 март 2020 г., както и компанията не трябва да уволнява служители в периода, през който получава правителствена помощ.
- Помощи не се отпускат за акционери и съдружници, които притежават повече от 20% от акциите, генерални мениджъри и изпълнителни директори (не се отнася за компании, които работят до двама души).
- За периода, през който се изплаща специалното обезщетение за безработица, работодателят се освобождава от задължението да изплаща заплатата на своите служители, които са получили това обезщетение.
- Периодът на изплащане на специалното обезщетение се счита за осигурителен период. Компанията продължава да внася осигурителните вноски на обезщетяваните служители.
- Максималната сума, която може да бъде изплатена като специална правителствена помощ не може да надвишава 1,214 евро/ месец.

Латвия

- Предвижда се работодателите, в засегнатите от кризата сектори, които не могат да наемат служители или са в режим на застои, да могат да получат средства за заплащане на възнаграждението на служителите до 75% от неговия размер, но не по-повече от 700 евро месечно. Обезщетението за оставане в застои не се облага с данъци и осигуровки.

- Предвидена е възможността за увеличаване на резервния капитал за държавната финансова институция за развитие Altum, което позволява на предприемачите да използват механизмите за подкрепа - гаранции за заем, както и заеми за разрешаване на кризи.
- Възможности за малки, средни и големи предприятия, които са били успешни преди кризата за:
 - ✓ Предоставяне на гаранции – в размер на гарантираната сума до 50% от задължението, която се издава за съществуващи задължения (инвестиционни заеми, финансови лизинги) предоставени от кредитната институция и отлага плащанията на основното задължение за две години. Гаранция може да бъде издадена за оборотен кредит за срок от три години, по отношение на поети нови задължения или чрез реструктуриране на съществуващ оборотен кредит, предоставен от кредитната институция;
 - ✓ Възможност за предоставяне на заеми - за финансиране на нови текущи активи.
- Данъкоплатците в засегнатите от кризата сектори имат право да кандидатстват за удължаване на срока за плащане на данъци.
- Удължават с 4 месеца срокът за предаване на годишен финансов отчет и консолидиран финансов отчети за 2019 г.

Литва

- Освобождаване на данъкоплатците от глоби и санкции.
- Обезщетение за служител в размер не по-малък от минимална месечна заплата. Държавните средства ще представляват 60%, но не повече от размера на едно минимално месечно възнаграждение. Ще се разширят и регулациите на програмата за социално осигуряване на артисти и да се отделят допълнителни средства за нейното изпълнение.
- Отпускат се средства за самостоятелно заетите лица, които са плащали осигурителни вноски. Ще се изплащат по 257 евро на месец през 3 месеца, когато не са в състояние да изпълняват задълженията си поради карантина.
- Възможност за разсрочено плащане на данък общ доход на физическите лица.
- Увеличаване на гаранционния лимит във фонда за гарантиране на земеделските кредити и INVEGA с 500 млн. евро и удължаване на условията на предоставяне на гаранция.

Малта

- Ще бъде отпуснат пакет от мерки в размер на 1,81 млрд. евро за възстановяване на икономиката.
- Предвижда се финансов пакет от 1,6 млрд. евро за предлагане на ликвидност на бизнеса, в т.ч. 700 мил. евро при отсрочване на данъци и 900 млн. евро в гаранции за заем. Предвижда се отлагането на данъка върху дохода, ДДС и осигурителните вноски за месеците март и април т. г., както на работодатели, така и на самостоятелно заети лица да надвиши между 400 и 700 млн. евро.

Нидерландия

- Правителствената схема за спешни фондове (NOW), позволява на компаниите да поискат до 90% от средствата си за заплати, в зависимост от това колко силно са били засегнати приходите им. Компания, която изобщо няма реализиран оборот, например, ще може да

иска 90% от заплатите на персонала. Онези, при които приходите са намалели наполовина, могат да искат 45%.

- Стартиращите компании /start-ups/ няма да могат да кандидатстват по схемата NOW.
- Компаниите, които очакват поне 20% по-малък оборот, могат да поискат от Нидерландската агенция за застраховане на работниците (UWV) разрешение за прилагане на схемата за задържане на работа. Ако разрешението бъде получено, нидерландското правителство ще изплати надбавка за разходи за заплати. Тази схема е валидна за период от 3 месеца, но може да бъде удължена след това. Условието за използване на тази схема е дружеството да не освобождава служители по икономически причини през периода, в който се прилага схемата. Работодателят също трябва да продължи да изплаща пълни заплати.
- Размерът на надбавката за разходи за заплати зависи от спада на оборота, ограничен до максимум 90% от сметката за заплати.
- Схемата за задържане на работа се прилага и за разходите за заплати на служителите, за които работодателят няма задължение да продължава да изплаща заплати /гъвкави работници/.

Норвегия

- Ще бъдат отпуснати безвъзмездни средства в размер на 2.5 млрд. н. крони, в т.ч. за засилване на схемите за безвъзмездни помощи за иновации с 2 млрд. н. крони и безвъзмездни средства за установяване на нов бизнес с 500 млн. н. крони.
- Безвъзмездни средства за частна иновационна среда – 50 млн. н. крони. Схемата за помощ ще помогне на стартиращи и разрастващи се компании.

Полша

- Приетите мерки в антикризисния пакет са с в размер на 47 млрд. евро (около 10 % БВП). Антикризисният пакет е разделен на 5 части. Най-съществените мерки от приетия закон са:
 - ✓ Защита на работните места - освобождаване на малки и микро предприятия от вноски за социални осигуровки за период от 3 месеца. От мярката могат да се възползват и самонаети лица с приход до 3 484 евро (300% от средната заплата), които сами си внасят осигурителни вноски. Мярката се прилага по отношение на плащания по всички фондове в рамките на НОИ - трудов, здравен, гарантирани трудови плащания, пенсионен и солидарен. Предприемачът и неговите служители запазват правото си на здравни и социални обезщетения за периода на освобождаване от задължението за заплащане на горните вноски;
 - ✓ Разходите за публичните финанси за прилагането на тази мярка през 3 месеца са оценени на 2,3 млрд. евро (1,6 млрд. евро за малки предприятия и 700 млн. евро за самонаетите лица).
- Мерки за лица с граждански договор и самостоятелно заети лица, които са в положение на застой - изплащане от НОИ на обезщетение в размер на 495 евро (80% от минималната работна заплата) и не се облага с данъци и осигуровки.
- Допълнителни възможности при установяване на работното време - работодателят, засегнат от епидемия, може да намали ежедневното непрекъснато време за почивка на служителя от сегашните 11 часа до 8 часа (с гаранция за осигуряване на еквивалентна почивка на служителя в рамките на 8 седмици), а седмичната почивка - от 35 до 32 часа.

Със съгласието на синдикатите или представители на служителите работодателят може да удължи дневното работно време до 12 часа, с отчетен период до 12 месеца.

- Съфинансиране на заетостта - предприемачът има право да получи финансова помощ от НОИ (фонд за гарантирани плащания за работниците) през периода на икономически застои, въведен от предприемача или намалено работно време, в случай на намаляване на търговския оборот.
- Допълнителен отпуск - грижещите се за деца до 8 г. могат да ползват отпуск в размер на 2 пъти по 14 дни, като получават обезщетение от НОИ в размер на 80% от възнаграждението си.
- Отчитане на всички загуби за 2020 г. - дава се възможност физически и юридически лица, засегнати от кризата, дължащи данък общ доход, да приспадат загубата си за 2020 г., от дохода за 2019 г. Условието е - намаление с 50 % на приходите през 2020 г. - в сравнение с 2019 г.
- Отлагане на някои задължения на предприемачите:
 - ✓ Прехвърляне на ДДС матрицата от 1 април за 1 юли 2020 г.;
 - ✓ Срокът за подаване на декларациите за данък общ доход за юридически лица се удължава до 31 май 2020 г.;
 - ✓ Отлага се срока за заплащане на данък от продажбата на дребно до 1 януари 2021 г.;
 - ✓ Въведена е възможност, съгласувана с търговските банки, за отлагане на заплащането на вноски по ипотечни кредити за срок от 3 месеца. Очаква се срокът да бъде удължен до 6 месеца;
 - ✓ Съветът за Монетарна Политика, по искане на председателя на ПНБ, намали основния лихвен процент с 0,5% до 1%, което е най-ниското му ниво от 2008 г.

Португалия

- Отлагане до средата на 2020 г. на данъчните плащания на компаниите и самонаетите (ДДС, ДОД, КД).
- Редуциране на социално-осигурителните вноски за второто тримесечие на 2020 г. с 1/3 и отлагане плащането на останалите 2/3.
- Подкрепа за ликвидността и кредитирането на компаниите.
- Кредитна линия за подпомагане на най-засегнатите компании (400 млн. евро).
- Кредитна линия за микро-предприятията в туристическия сектор (60 млн. евро).
- Кредитни линии в размер на 3 млрд. евро, гарантирани от държавата и достъпни чрез банките, за: ресторанти (600 млн. евро, 270 млн. за МСП), туризъм (200 млн. евро, 75 млн. за МСП), настанителни дейности в туризма (900 млн. евро, 300 млн. за МСП), индустрия (1,3 млрд. евро, 400 млн. за МСП).
- Кредитна линия (субсидирана), предназначена за заетите в риболова и аквакултурите (20 млн. евро).
- Увеличен таван на кредитите за експортно застраховане за металургичната индустрия (+100 млн. евро), строителни дейности в чужбина (+100 млн. евро), краткосрочен експорт (50 млн. евро).

Румъния

- Въвеждат се 2 типа сертификати за фирмите, с които удостоверяват пълно или частично прекратяване на тяхната работа (син сертификат) или намаляването на приходите през м.

март 2020 г. с минимум 25% в сравнение с периода януари-февруари 2020 г. (жълт сертификат).

- Малките и средни предприятия, които разполагат със сертификати могат да се възползват от отлагане на плащанията за комунални услуги - ток, газ, вода, телефонни услуги и интернет. Може да бъде отложено плащането и на наем за помещенията, където са разположени централните и второстепенните офиси.
- Програмата за подкрепа на малките и средни предприятия „IMM Invest Romania“ осигурява държавни гаранции за всеки участващ бенефициент в програмата за получаване на един или повече кредити за осъществяване на инвестиции или други капиталови разходи - стойността на гаранцията може да възлиза до 80% от стойността на финансирането, без лихвите, комисионните и банковите такси.
- Отлагане на банковите вноски могат да бъдат отложени по молба на длъжника (физическо или юридическо лице) за период от 1 до 9 месеца, но периода не може да бъде по-дълъг от 31.12.2020 г.
- Удължаване на сроковете за заплащане на данък сгради, поземлен данък и данък върху превозните средства, от 31 март 2020 г. на 30 юни 2020 г.
- За периода на извънредното положение изтичащите и неизплатени данъчни задължения не са изискуеми и по тях не текат лихви за закъснение. Мярката е валидна до 30 дни след прекратяването на извънредното положение.
- Отменят се принудителните събирания на вземания за физическите лица с изключение на тези, отнасящи се до събиране на задължения към държавния бюджет.

Унгария

- Ще стартира програма за стимулиране на инвестициите в размер на 1,25 млрд. евро.
- Ще бъдат осигурени 5,5 млрд. евро субсидирани заеми за финансиране на компаниите от икономиката, в туризма, здравеопазването, храните, селското стопанство, строителството, логистиката, транспорта и креативната индустрия (изкуства, култура, филми и др.).
- За период от 3 месеца ще бъдат поети над 70% от разходите за заплати на служители, които работят с намалено работно време във фирми, засегнати от пандемията.
- 40 % от заплатите на инженери и изследователи ще бъдат покрити от правителството.
- Ускорява се възстановяването на ДДС – при нормални данъкоплатци намаляването на срока е от 75 дни на 30 дни, докато при т.н. надеждни данъкоплатци - от 30 дни на 20 дни.

Франция

- Адаптиране на трудовото законодателство, така че предприятията да могат да се справят с кризата /например работодателят да може да определя датата за ползване на отпуск от работниците в размер до 6 дни/.
- Адаптиране на административните и юридическите процедури към санитарната криза.
- Бизнес, изправен пред трудности с плащанията, свързани с ограниченията на коронавируса, можете да поискате от Данъчната администрация отлагане на данъчния дълг чрез представяне на счетоводен план. Ако тези трудности не могат да бъдат разрешени по този начин, може да се поиска отмяна на преките данъци, както и данък върху печалбата.
- Малките компании, отговарящи на условията на Фонд за солидарност, финансиран от държавата и общините, могат да се възползват от правото на отсрочване на плащането на такси за наем, вода, електричество и газ.

- Отлагане до 31 май т.г. края на периода, в който наемодателят няма право да прекрати едностранно договор за наем.
- Датата на плащане социални и / или данъчни вноски може да бъде отложена до 3 месеца, без да се прилагат глоби.
- Планът за подкрепа на френските компании износители включва 4 изключителни мерки:
 - ✓ Предоставянето на държавни гаранции чрез Vpifrance Assurance Export за финансиране на експортни проекти с цел гарантираните квоти за износ да бъдат увеличени до 90% за всички МСП. Валидността на гаранционните споразумения за предварително финансиране на износа ще бъде удължена до шест месеца;
 - ✓ Капацитет от 2 млрд. евро - за краткосрочно застраховане на експортни кредити чрез схемата за обществено презастраховане Cap Franceexport.;
 - ✓ Компаниите ще могат да се възползват от допълнителна година на застрахователно проучване. Това дава възможности за нови пазари, както и субсидия за проучвания преди инфраструктурни проекти;
 - ✓ Информираност достъпна за всички компании за осигуряване и развитие на бизнес потоци, дигитални проучвателни оферти и др.

Чехия

- От 28.03.2020 г. функционира платформата SPOJUJEME ČESKO, изградена от Министерство на промишлеността и търговията и CzechInvest с цел прилагане на новите технологии в борбата срещу последствията от епидемията.
- От 30.03.2020 г. се изпълнява и програмата за гарантиране на кредити за бизнеса. От програмата са изключени фирмите от Прага, тъй като средствата по нея са от европейски фондове, имащи за условие средствата да се разпределят за неразвитите региони.

Швейцария

- Федералният съвет обяви, че удвоява размера на неотложните кредити. Общо правителството отпуска 62 млрд. шв. франка за подкрепа на икономиката.
- Федералният съвет окончателно няма да пристъпи към мярката увеличаване на публичния дълг. Същевременно апелира към компаниите със свръх печалби преди пандемията да проявят солидарност и да не се възползват от предоставените икономически инструменти за подкрепа, за да може пропорционално да се разпределят лимитираните средства и да бъдат насочени към спешно нуждаещите се.

Швеция

- В своя допълнителен коригиран бюджет правителството отпуска подкрепа от 5 млрд. ш. крони за намаляване на фиксираните разходи за уязвимите сектори /хотелиерския и ресторантьорския сектор, както и за магазините предлагащи стоки не от първа необходимост/.
- Наемодателите, които намаляват фиксираните наеми за наематели в тези уязвими сектори през периода от 1 април до 30 юни, ще могат да кандидатстват за подкрепа за компенсиране на част от намалението на наемите. Предоставеното обезщетение ще бъде до 50% от намалението на фиксирания наем.
- Обезщетението може да бъде поискано пред местните власти по региони. Ако тази инициатива включва държавна помощ, тя трябва да бъде одобрена от ЕС.

➤ АЗИЯ

Китай

- За смекчаване на последствията върху малките и средните предприятия (МСП), те ще бъдат подпомогнати допълнително чрез увеличаване на емитирането на държавни облигации от провинциалните правителства с цел стимулиране на ефективните инвестиции.
- За ускоряване на инвестициите ще бъде създаден специален държавен гаранционен фонд през 2020 г. Контролираните от провинциалните правителства институции за финансиране на гаранции и презастраховане ще намалят наполовина разходите на малките и микропредприятията за финансиране на услуги за гарантиране и презастраховане през т.г. и допълнително ще разширят мащаба на услугите за малки и микро фирми, както и за селскостопански предприятия и селските райони.
- Квотата за повторно кредитиране и отстъпка за малки и средни банки ще бъде разширена с (около 141 млрд. щ. долара. Ще се продължи прилагането на намалени изисквания за резерви на малки и средни банки и ще ги насочва да предлагат заеми на МСП при изгодни лихвени проценти.
- Ще бъдат удължени субсидиите и данъчните облекчения при закупуване на нови електромобили с още две години в опит да се стимулират продажбите на автомобили.

Р Корея

- На фирми с до 30 служители периодът за заплащане на застраховките за служителите им ще бъде отложен с три месеца.

Япония

- Правителството одобри финансови пакети в размер на 1.5 трилиона йени (близо 14 млрд. щ.д.) за подпомагане на засегнати от разпространението на пандемията лица и на бизнеса.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- С решение на Крал Мохамед VI-ти се освобождават от заплащане на наеми определени търговци, занаятчии и др. за времетраенето на санитарното извънредно положение. Мярката ще обхване десетки хиляди марокански търговски и занаятчии.

Тунис

- Правителството създаде онлайн платформа, под егидата на министерствата на социалните въпроси и на финансите, за регистриране на искания за компенсации на занаятчии и търговци, засегнати от кризата, с цел да се централизира процедурата.

Ливан

- Предвидени са мерки за: отлагане на крайните срокове за заплащане на такси и сметки за ток, вода, телекомуникации и социално-осигурителни вноски, задължения към пътната полиция, съдебните власти от физически и юридически лица, временно намаляване на част от таксите, наложени на доставчиците на интернет.

Йордания

- Отлагане за периода на извънредно положение плащането на сметките за ток и други дължими към момента режийни сметки;
- Решение на членовете на правителството да дарят заплатите си в общия бюджет по време на обявената криза поради пандемията.

➤ ОБЩНОСТ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ДЪРЖАВИ (ОНД)

Азербайджан

- От държавния бюджет ще бъдат отпуснати 116 млн. евро, за да се поемат част от заплатите на 300 000 служители в частния сектор. Отделно правителството отпуска допълнително 43.2 млн. евро за финансова подкрепа на 300 000 дребни предприемачи.

Армения

- Правителството одобри пакет от осем извънредни кризисни мерки във връзка с последиците от пандемията, като - 45 млн. евро за подкрепа на малкия и средния бизнес, 45 млн. евро – за социално подпомагане и 145 млн. евро ще бъдат управлявани от фонд за реструктуриране на икономиката в следкризисната обстановка. Допълнителни 36 млн. евро са заделени като резерв.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

Канада

- Федералното правителство продължава преговорите с компаниите, които изявяват желание за преустройство на своите производства към производства на медицински стоки. Няколко компании (Bauer, Magna, Canada Goose) започват производството на медицински облекла и екипировка а други - производство на по-сложни медицински апарати и очакват конкретни поръчки от правителството.
- Нефтените индустрии в Канада и САЩ, съвместно с властите в американския щат Тексас и провинция Албърта, обсъждат възможностите за създаване на структура, която цели стабилизиране на цените на суровия петрол, посредством контролиране на производството.

САЩ

- Най-значимата подкрепа чрез новия пакет предвижда 600 млрд. щ. долара, предназначени за откупуване на заеми на малки и средни предприятия с до 10 000 служители и приходи, ненадвишаващи 2.5 млрд. щ. долара през 2019 г. Заемите се отпускат при символична лихва от 0.01%. Минималният размер и таванът на всеки отделен кредит са в диапазона между 1 и 10 млн. щ. долара.
- Финансовите мерки включват и подкрепата за компании, които са с високи задължения, но досега не са имали достъп до кредитни инструменти от кредитор от последна инстанция, какъвто е Федералния резерв (в САЩ около 30 милиона компании се класифицират като малки и средни предприятия).

3. Фискални мерки (финансови институции, банков, застрахователен сектор, кредитиране, др.)

➤ ЕВРОПА

Австрия

- За компании, кандидатствали за мостовия заем във фаза 1, размерът на заема се намалява. Компанията с достатъчно ликвидност, които не кандидатстват за заем, могат да кандидатстват за възстановяване на загубата след края на финансовата година.
- За тези, които търсят държавна помощ, ще има едногодишно замразяване на дивиденди и ограничения на бонусите на мениджърите.
- В Парламента ще бъде представен отделен закон за кредитен мораториум. Въвеждането на възможността да бъдат отложени кредити ще се отрази на около 3,5 млн. заеми на потребителите и Микро предприемачите.
- Отлагане на данъци – подадени 90 000 молби, одобрени са 97 % от тях, което е 2,5 млрд. евро повече ликвидни средства.
- Картовият лимит за безконтактни плащания се повишава от 25 евро на 50 евро от средата на м.април т.г.

Албания

- Постигнато е споразумение между правителството и директорите на банките съгласно което банките ще предоставят кредити на собствениците на бизнеси, срещащи трудности при изплащане на заплатите на работниците. Държавата ще бъде гарант по тези кредити.

Беларус

- Правителството и Националната банка удължават със 100 дни сроковете на приключване на външнотърговските операции, което включва получаване на стоки по авансите, валутни приходи по продажбите възстановяване на неизползваните средства. Удължени са сроковете на закриване на откритите сметки в чужди банки, чието разрешение изтича, без необходимост от писма за пролонгация.

Германия

- Гласуваният пакет мерки в размер на 750 млрд. евро и насочени към подкрепа на бизнеса обхваща следните мерки:
 - ✓ Федералното правителство подкрепят компанията чрез укрепване на техния собствен капитал;
 - ✓ Създава се Икономически стабилизационен фонд за помощ на големи предприятия и концерни в размер на 600 млрд. евро - 400 млрд. евро, за държавни гаранции, 100 млрд. евро за капиталови мерки и 100 млрд. евро за участия на държавата в предприятия;
 - ✓ Финансова помощ за бизнеса е предвидена и под формата на възможност за разсрочване на дължими данъци. Ако плащането на дължимите данъци представлява значимо затруднение, предизвикано от кризата, данъчно задълженото лице може да заяви изцяло или частично отлагане на плащането на дължимите данъци, което става с молба пред съответната данъчна служба. Тази мярка дава възможност за отлагане или

- разсрочване на плащането на корпоративен данък, данък върху дохода, ДДС, а сроковете са въпрос на договаряне;
- ✓ При намаляване на производството или поради разпространение на заразата, засягащи 1/10 от работниците и служителите в предприятието и преминаване, в следствие на това към съкратено работно време, работодателя има право да заяви обезщетение за принудителната намалена заетост. Средствата ще се изплащат от Федералната Агенция по Заетостта, като ще покриват 60% /67% за работници с деца/ от пропуснатата нето заплата на работниците и социално осигурителните вноски ще бъдат възстановявани на работодателите в пълен размер.
 - Земеделските производители, градинарите и лозарите вече могат да кандидатстват за заеми от Landwirtschaftliche Rentenbank, за да гарантират ликвидността на своите компании.
 - Създава се Специална Програма 2020 на KfW /Насърчителна Банка на Германия/ както следва:
 - ✓ Програмата е с неограничени средства и е предназначена за отпускане на кредити за всички предприятия без значение от бранша, размера вкл. и за хора на свободни професии. За целта държавната кредитна рамка на KfW се повишава на 449 млн. евро. Кредитирането ще се осъществява през насърчителните банки на всяка една провинция, като държавната гаранция се вдига от 80% на 90%. Условието по тези кредити имат нюанси в различните провинции и са публикувани на страницата на съответната местна банка;
 - ✓ Програмата за кредитиране 2020 на KfW, обхваща две кредитни линии: KfW предприемачески кредит за фирми с повече от 5 години регистрация и ERP Зелени кредити Универсал - за предприятия с по-малко от 5, но поне 3 години регистрация.
 - През двете кредитни линии могат да се получат кредити общо в максимален размер от 1 млрд. евро, като лихвата за МСП /с до 250 заети и до 50 млн. евро годишен оборот/ е в зависимост от кредитоспособността и е между 1,0% и 1,46%. При големи предприятия лихвата е между 2,0% и 2,12%, и те са за срок от 2 до 5 години. KfW поема при МСП 90%, от кредитния риск, а при големи 80%.
 - И двете кредитни линии са насочени към всички предприятия, без значение от размера и бранша и те се предоставят от обслужващата банка на предприятието. Предпоставките са предприятието да разполага с работещ бизнес модел и преди кризата да е било кредитоспособно; Средствата по тези кредити могат да се използват, за разлика от досегашните изисквания освен за инвестиции, също и за оборотни, текущи средства.
 - При необходимост от кредити на по-големи стойности, над 25 млн. евро, е възможно KfW да участва директно в така наречените синдикирани кредити с други банки. В този случай насърчителната банка поема риск до 80%, а също и за своя дял лихви и условия, които другите банки изискват. Срокът на такива кредити е до 6 години.
 - Кредитната програма може да се комбинира с други мерки от пакета за подкрепа на бизнеса /например с незабавната финансова помощ за микро и МСП/.
 - На база на публикуваната от ЕК променена рамка за държавната помощ /т.н. Temporary Framework/, в допълнение към Специалната програма за кредитиране 2020 на KfW, има нова Програма за бързо кредитиране на KfW, чрез която държавата поема за кредити до определена сума цялата гаранция в размер на 100%. Стартът на новата Програма за бързи кредити на KfW ще бъде незабавно след получаване на разрешение от ЕК.

- При условие, че едно МСП може да покаже печалба за 2019 г. или средно за последните 3 години/2017-2019/, му се отпуска бърз кредит при следните критерии:
 - ✓ Предприятието е на пазара с повече от 10 активно заети лица поне от 01.01.2019 г. Сумата на отпуснатия кредит е в размер на до 3 месечни оборота на фирмата от 2019, максимално 800 000 евро за предприятия с над 50 заети и максимално 500 000 евро за с до 50 заети лица;
 - ✓ Предприятието следва до 31.12.2019 г. да не е било в затруднения и да докаже към този момент нормални икономически отношения на добър платец;
 - ✓ Лихвата е в размер на 3% с период на кредита от 10 години;
 - ✓ Банката получава гаранция за 100% от KfW, която пък е гарантирана от държавата;
 - ✓ Разрешаването на кредита става без друго проучване от страна на банката или на KfW, което води до много бързото му одобрение;
 - ✓ Специалната кредитна програма и Програма за бързи кредити не могат да се комбинират една с друга;
 - ✓ Средствата от кредитите могат да бъдат използвани за инвестиции и за текущи разходи. Изрично се забранява използването на тези кредити за програми за обучение и преквалификации, както и за покриване на разходи по други кредити. За периода на кредита освен това е забранено разпределение на печалба и дивиденди.
- Мярка, целяща както преодоляването на затруднения с доставките на защитни средства/маски и защитни костюми/, така и подпомагане на местната индустрия, е всички предприятия в Германия, които имат възможност да произвеждат маски и защитни облекла да подават свои оферти в министерството на здравеопазването по ел.поща. Изискванията към фирмите са: производството им да е в Германия, да имат определен количествен капацитет/по 100 000 маски на седмица и 10 000 защитни костюма/ и да са в състояние да направят първите доставки до 15.08.2020 г.

Гърция

- Правителството преговаря с банките и с фирмите за управление на кредитите за спиране, за 3 месеца, на плащането на вноските по кредитите от засегнатите от кризата фирми.
- За кредити, чийто срок на погасяване изтича към 30.09.20 г., се предоставя възможност за отлагане на крайния срок с девет месеца.

Дания

- Danske Bank предлага редица опции на кредитоспособните датски клиенти, засегнати от пандемията, като клиентите с ипотечен кредит ще могат да получат овърдрафт, изплащане на вноски и възможност само за лихвен период; Начисляването на отрицателни лихви ще бъде спряно до края на годината за до 90 000 малки предприятия с депозити по-малко от 500 000 д. крони.; Клиентите с договори за покупко-продажба и частни лизингови договори с лизинговата компания на Danske Bank Nordania могат да получат уговорени средства за овърдрафт, за да извършват плащания, когато настъпи техният падеж.

Нидерландия

- За да улесни лесно собствениците на фирми да кандидатстват за разсрочено плащане, временно се намаляват лихвите за събиране на данъци от 4% на 0,01% като намалението на ставката ще се прилага за всички данъчни задължения. Нмалява се и лихвата върху данъчната такса.

- Намаляване на предварителните оценки на данъка върху доходите на физическите лица или на корпоративния данък.

Норвегия

- Фонд за подкрепа на лихвените вноски – 300 млн. н. крони с цел отсрочване на вноски и на лихвени плащания за съществуващи или нови иновационни заеми и рискови заеми.
- Кредит за иновации – увеличен лимит за заем до 3 млрд. н. крони. Иновационните кредити могат да се използват за частично финансиране на инвестиционни проекти, свързани със стартиране, иновации, реструктуриране, интернационализация и развитие.
- Капитал за финансиране на инвестиции – 1 млрд. н. крони. Правителството предлага увеличение на инвестиционния капитал на Investor, с цел подобряване на достъпа до капитал на компаниите.
- Безвъзмездни средства за частна иновационна среда – 50 млн. н. крони. Схемата за помощ ще помогне на стартиращи и разрастващи се компании.
- Гаранционна схема за кредит за малки и средни компании.
- Схема за гарантиране на заеми за малкия и средния бизнес - Гаранцията на централното правителство за заеми, издадени от банките, улеснява получаването на средства от бизнеса за преминаване през тази криза. Схемата е одобрена от Надзорния орган на ЕАСТ (ESA) и вече банките могат да я използват. Продължава работата за разширяване на броя на компаниите, отговарящи на условията за отпускане на заеми по тази схема.
- Държавен облигационен фонд за подпомагане на големи предприятия Folketrygdfondet - вече може да отпуска средства на компании, купувайки лихвоносни ценни книжа.

Литва

- План за икономическите и финансови мерки в който е предвидено правителството да вземе заем в размер на допълнителни 5 млрд. евро.
- Задължава се Литовската народна банка да предприеме мерки за увеличаване на кредитния потенциал на банките с 2,5 млрд. евро посредством намаляване на изискванията за капиталова адекватност на кредитните институции, намаляване на ликвидните резерви и ограничаване на други надзорни мерки.

Малта

- Чрез Национален фонд за социално развитие ще бъдат отпуснати до 150 мил. евро за банкови гаранции.
- Осигуряване на „директна инжекция“ от 210 млн. евро (1,5% от БВП) за засилване на икономиката и запазване на заетостта.

Полша

- Банковият сектор заяви готовност за удължаване на оборотните кредити, което ще бъде в полза на всички предприемачи, ползващи такъв продукт. Към този момент са отпуснати оборотни кредити на обща стойност около 38 млрд. евро. Удължаване на оборотни банкови кредити - дава се възможност за оценка на кредитоспособността въз основа на финансови резултати към края на 2019 г.
- Заеми, кредити и финансови гаранции при изгодни условия:
 - ✓ Отпускане на нисколихвени заеми и кредити за предприемачите до 1200 евро, които след 6 месеца могат да бъдат анулирани, ако няма уволнени лица;

- ✓ Предоставяне на гаранции от Полската народна банка до 80 % от фирмени кредитните задължения;
- ✓ По отношение на помощта de minimis, се увеличава възможността за предоставяне на гаранции от Полската Народна Банка до 80 % (до този момент 60 %);
- ✓ От търговските банки ще бъдат предоставени при достъпни условия оборотни нисколихвени заеми до 800 хил. евро, които ще бъдат гарантирани от Полската народна банка.
- Липса на глоби за забавяне на изпълнението на обществени поръчки - въвежда се механизъм за удължаване на сроковете за изпълнение на обществени поръчки, както и процедура, освобождаваща от начисляване на неустойки за закъснения при изпълнението на договорите свързани с епидемията.

Португалия

- Разсрочване на погасяването на ипотечни кредити до 30 септември 2020 г., като мярката ще се прилага за най-засегнатите от кризата семейства (безработни, в режим на lay-off, профилактично изолирани), както и разсрочване за 6 месеца на заеми на засегнати фирми, самонаети лица и социални институции.
- Ускоряване на всички плащания за стоки и услуги за публичната администрация.
- Отмяна на минималните стойности, фиксирани досега при заплащане с ПОС-терминали и други облекчения в разплащанията.
- Ускоряване на разплащанията за фирми и други субекти (местни власти, социални институции, университети и др.). Ускоряване на разплащанията за фермерите по линия на селскостопанските фондове.
- Мораториум върху амортизациите на възстановимите субсидии за 12 месеца, дължими до 30 септември 2020 година.
- Покриване на направени разходи за отменени събития по линия на план Португалия 2020.

Франция

- Фонд за солидарност в помощ на малките предприятия, които са най-засегнати от кризата. Общинските власти и големите компании финансират фонда. Застрахователните компании са бявили вноска от 200 млн. евро. Тази помощ може да варира до 1500 евро за засегнатите малки фирми, по-малки предприемачи и свободни професии, които имат най-много 10 служители и реализират по-малко от 1 млн. евро оборот, както и годишна облагаема печалба под 60 000 евро. При ситуации на невъзможност за уреждане на дължимите вземания в рамките на 30 дни и отказ на паричен заем, може да се предостави допълнителна подкрепа от 2000 евро на компании, които имат поне един служител, за да бъде избегнат фалит.
- Всички дружества, които отговарят на условията на административно закриване или които са претърпели загуба на оборот над 70% през март 2020 г., в сравнение с март 2019 г., ще могат да подадат декларация за получаване на помощ до 1500 евро. Тази сума ще бъде освободена от данъци.
- Правителството прилага изключителна система от гаранции за подкрепа на банковото финансиране на компании, до 300 млрд. евро. До 31 декември т.г., фирми от всякакъв мащаб, независимо от правната форма на бизнеса (включително фирми, търговци, земеделски производители, свободни професии, малки предприятия, сдружения и др.), с изключение на кредитните институции и финансовите дружества, могат да кандидатстват

пред банка за заем, гарантиран от държавата. Този заем може да представлява оборот до 3 месеца на 2019 г., или две години за иновативни компании или компании, създадени от 1 януари 2019 г.

- Компаниите разполагат с 30 дни за попълване на исканията си за частична безработица със задна дата.
- За всички държавни и местни обществени поръчки санкциите при забавяне на изпълнение няма да се прилагат.

Швейцария

- Федералната служба на финансите и Федералната служба на вътрешните работи имат за задача да изготвят план за контрол, насочен към борба със злоупотребите по време на осигуряването на финансовите ресурси.
- Всички компании, засегнати от кризата, ще могат да отсрочват плащането на вноски за социално осигуряване временно и без лихва. Тези мерки се прилагат и за самостоятелно заети лица, чийто оборот е намалял.

Швеция

- Северната инвестиционна банка (NIB) е съвместна собственост на северно-балтийските страни. Нормалният годишен обем на банката е 3-4 млрд. евро. Мандатът на банката е да финансира проекти, които подобряват производителността и опазват околната среда в страните членки. Финансовата позиция на NIB е силна, тя има отличен кредитен рейтинг.
- Министрите от страните-членки управляващи Северната инвестиционна банка, поканиха банката да предприеме бързи действия, за да помогне за облекчаване на последиците от кризата. Те призоваха банката да увеличи кредитирането за бизнеса до максимално ниво в целия регион, засегнат от кризата. По този начин ще може да се подкрепи стабилизирането на икономиката в северните балтийски държави.

➤ АЗИЯ

Иран

- Централната банка е постановила ресурс от чуждестранна валута в размер на 250 млн. евро да бъде разходван за внос на медицински изделия и специализирано оборудване. Въвеждат се поэтапни мерки за намаляване на използването на пари в брой в обръщение.
- Предвижда се отпускане на банкови кредити в размер на 23 млн. семейства, финансирани от правителството, както и заеми с нисък лихвен процент на домакинства с ниски доходи. Първата категория, ползваща се от правителствено финансираните кредити, ще разполага с две години за тяхното възстановяване.

Р Корея

- Централната банка на Р Корея инжектира около 4,2 млрд. щ.д. във финансовите пазари на страната, за да подпомогне наличието на ликвидност. Това е първи транш от предприетите от Централната Банка безпрецедентни мерки за осигуряването на „безлимитни“ операции за обратно изкупуване –“repo operations” през следващите три месеца. Като част от сключената сделка за обмен/супа на валута между Централната Банка на Р Корея и САЩ за 60 млрд. щ.д., в началото на м.април южнокорейската ЦБ предложи на местни финансови институции 8,72 млрд. щ.д. като част от първия търг за заемане на щатски долари.

Турция

- Правителствената икономическа програма „Щит за икономическа стабилност“ за минимизиране на негативния икономически ефект от епидемията определи на банките с държавно участие Halkbank, Ziraatbankası и Vakıfbankası да предприемат координирани мерки за подпомагане на своите корпоративни клиенти:
 - ✓ Разсрочване на дължимите такси по главница и лихви по фирмени кредити, дължими към 31 март т.г.;
 - ✓ Отпускане на целеви овърдрафт кредити при облекчени условия, на фирмите-клиенти с достатъчен лимит за изплащане на заплати в периода април-юни 2020 г., при условие, че не се съкращават работни места;
 - ✓ В зависимост от финансовите потоци на фирмите - разсрочване обслужването на техните кредити до 6 месеца и възможност за предоговарянето им без начисляване на такси;
 - ✓ Увеличаване на лимита по фирмени кредитни карти; Увеличаване на оборотния кредитен лимит и захранване със средства на сметките на клиенти-длъжници по чекове с цел погасяване на задълженията им към кредиторите;
 - ✓ Отпускане на кредит за продължаване на дейността. Размерът му ще се определя от оборота на фирмата, като самият кредит е с ниска лихва от 7,5 %, и 36 анюитетни вноски с отложено начало на обслужване от 6 месеца.

Япония

- Японската централна банка предприема мерки за стабилизиране на финансовите пазари чрез удвояване на годишните покупки на държавни облигации, търгувани на борсата, от 6 трилиона йени понастоящем на 12 трилиона йени (112 млрд.щ.д.). Предвижда се увеличаване на средствата за търговските банки чрез програмата за изкупуване на активи, за да се осигури необходимото финансиране на корпорациите. Централната банка не е намалила основния лихвен процент, за да не се предизвика намаляване на печалбите на търговските банки.
- Японската централна банка е насочила към международните финансови пазари сумата от 30.3 млрд.щ.д. в рамките на тримесечна финансова операция с цел преодоляване на глобалния недостиг на доларово финансиране. Съобщава се, че тази операция е в съответствие с постигната договореност между централните банки на САЩ, Канада, Великобритания, Япония, Швейцария и Европейската централна банка.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Ливан

- Централната банка планира да предприеме мерки в опит да подкрепи и стабилизира финансово-кредитната система в страната, във връзка със сериозното обезценяване на местната валута. Към 06.04.2020 г. местната валута е обезценена с около 80%.
- Към момента ливанското правителство не успява да осигури външно финансиране, с което да компенсира бюджетния си дефицит и да осигури ликвиден валутен ресурс за обслужване на краткосрочния дълг.

- Прогнозира се, че до средата на годината Ливан ще се обърне към МВФ с молба за финансово подпомагане в борбата с пандемията и интервенция за стабилизиране на държавните икономика и финанси.

ОАЕ

- Централната банка обяви допълнителни мерки и финансови облекчения за преодоляване на последиците от пандемията, като удвои пакета стимули до 70 млрд. щ. д. (35 млрд. щ. д. обявени миналия месец), който ще бъде насочен към физически лица, малкия и средния бизнес и големите корпорации. С допълнителните мерки Централната банка дава повече свобода на действие на търговските банки и намали изискванията си към техните резерви по депозитите от 14% на 7%.

Йордания

- Централната банка стартира Програма за финансиране в размер на около 700 млн. щ. д. за малки и средни предприятия. Програмата се счита за първата подобна програма, одобрена при настоящите кризисни условия, произтичащи от епидемията от Коронавируса.
- Първата вноска от програмата "Разширен фонд," договорена с Международния валутен фонд е постъпила в Централната банка. Размерът на вноската е на стойност 139 мил. щ. д. в рамките на четиригодишна програма, която е на обща стойност около 1,3 млрд. щ. д.

➤ ОБЩНОСТ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ДЪРЖАВИ (ОНД)

Азербайджан

- Банките и застрахователните компании в Азербайджан са били освободени от финансовите им задължения към ЦБА, като в тази връзка, представителите на икономическата общност са отбелязали необходимостта банките и компаниите на свой ред да направят отстъпки на своите клиенти. Целта на това решение била допълнителна подкрепа за финансовия сектор, като в тази ситуация банките биха могли да предоставят кредитни ваканции за кредитополучателите.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

САЩ

- На банките са предоставени 350 млрд. щ. долара за отпускане на държавно гарантирани кредити на малки и средни предприятия.
- Допълнително още 500 млрд. щ. долара са насочени към местната власт – градове и общини с население над 2 млн. души.
- Предвидени са също 850 млрд. щ. долара за изкупуване на корпоративни облигации с добър кредитен рейтинг от банковия сектор и за подкрепа на студентските и автомобилните кредити и задълженията по кредитните карти.

4. Мерки в областта на здравеопазването

➤ Европа

Австрия

- 3 500 мъже, които са преминали в миналото програма за обществено полезен труд, ще бъдат заети с грижите за възрастни хора, медицински и спасителен транспорт.
- Между правителство и синдикати е договорено заетите в социалната, здравната и сфери за полагане на социални грижи да получат еднократен бонус от 500 евро, в случай че работят директно с клиенти в периода 16 март – 30 юни т. г.
- Рисковите групи ще бъдат освобождавани от работа, като работодателят следва да им заплаща или да преминат към задължителен надомен труд.

Беларус

- Министерството на антимонополното регулиране и търговията определи за период от 90 дни пределни надценки за маски и дезинфектанти – за търговци на едро общо до 10% и за търговци на дребно не повече от 15%.
- Правителството увеличи квотите за производство на спиртосъдържащи антисептици и дезинфектанти съответно с 60% до 192 хил. декалитра и 11 пъти до 330 хил. декалитра.

Гърция

- Намалява се ДДС от 24% на 6% до края на 2020 г. за продукти, необходими за защита от коронавирус и за предотвратяване на неговото предаване като маски и ръкавици, антисептични разтвори, кърпички и други препарати, сапун и други препарати за лична хигиена, етилов алкохол, ако се използва като суровина от промишлеността за производството на антисептици.
- От държавния бюджет на Министерство на здравеопазването е отпуснато извънредно финансиране в размер на 75,5 млн. евро.
- Централната банка отпусна на Националната организация за обществено здраве
- (координираща действията за борбата с пандемията) сумата от 5 млн. евро - за закупуване на медицинска техника и оборудване, материали и за задоволяване на всички възникнали нужди.
- ВиК дружеството (EYDAP), опериращо в Атина ще осигурява безплатно водата в референтните за коронавируса болници, за което е предвидило разход в размер на 500 хил. евро.; EYDAP ще направи и дарение в размер на 2 млн. евро. за закупуване на медицинско и болнично оборудване и консумативи и за укрепване на отделеният за интензивно лечение.

Испания

- Висшият съвет за научни изследвания пусна тематична междудисциплинарна платформа, наречена Salud Global/Global Health, към която работят повече от 150 изследователски групи от различни специалности за обединяване на изследванията върху SARS-CoV-2 и намиране на решения в кратък и средносрочен план. **Към момента се работи върху 12 научни проекта.**

- **Оборудвани са и първите болнични влакови композиции за превоз на пациенти** /по 18 болни във вагон/ от една в друга автономна област или община, с цел избягване на претоварването на спешните отделения на болниците.
- Разкрит е специален сайт за дарения от фирми, граждани и организации за здравната система на Област Мадрид.

Литва

- Отпускат се 500 млн. евро за осигуряване на необходимите ресурси за ефективно функциониране на системата за здравеопазване и обществена сигурност - мерките обхващат закупуването на лични предпазни средства и медицинско оборудване.
- Икономическият и финансов план за действие предвижда и допълнително финансиране на здравеопазването, вкл. изплащане на премии на персонала и допълнителни социални гаранции за здравни работници и служители, работещи в райони, засегнати от пандемията. Предвижда се допълнително предоставяне на средства за финансиране на публичните органи, участващи в управлението на извънредни ситуации, които включват и премии за служителите.
- Мерките предвиждат решения за по-бързи и опростени обществени поръчки, което е от съществено значение за опазване на общественото здраве в момента на извънредната ситуация.

Нидерландия

- Здравноосигурителните дружества ще помогнат с финансиране на самонаети стоматолози, физиотерапевти и диетолози, които не са обхванати от схемата NOW или други схеми за подпомагане, но вече не могат да вършат работата си.
- Асоциацията на здравните застрахователи ZN очаква здравните специалисти да поискат между 65% и 80% от оборота, който биха могли да очакват при нормални обстоятелства. Средствата ще идват от буфери, които застрахователните компании са изградили от премии.

Норвегия

- Разширен достъп до самоуведомяване (докладване за болест без лекарско свидетелство). Служителите имат право на самоотчитане за 16 дни, дори ако работодателят трябва да плаща само заплащането за болнични за три дни.

Полша

- Правителството обяви **здравеопазването за приоритетен сектор**, изискващ модернизация и подготовка за подобни ситуации. За тази цел в него ще бъдат инвестирани 2 млрд. евро.

Португалия

- Извънреден режим по отношение на човешките ресурси: премахване на времевите ограничения, улесняване наемането на работници, повишена мобилност на заетите работници, наемане на пенсионирани лекари без значение на възрастта им.
- Извънреден режим на обществените поръчки и разходи в здравния сектор: за обдишващи апарати, защитни облекла, диагностични средства и др.
- Специален защитен режим за професионалистите в здравния сектор, непосредствено ангажирани с диагностична и специализирана лабораторна дейност.

- Предприемане на специални мерки за посрещане на потребностите на хората в неравностойно положение.
- Привеждане в действие на Извънредния национален план и на Плана за отговор на борбата с пандемията (полеви болници, засилване на спешната линия SNS24, провеждане на обществени информационни кампании).
- Прилагане на екстензивно тестване из страната и про-активно търсене на потенциални позитивни проби.
- Мерки в подкрепа на психическото здраве (регионални планове) и за справяне с домашното насилие.

Словакия

- Здравните работници и пожарникарите ще могат да използват средства за финансиране от ЕС за подкрепа на мерки за борба с пандемията в размер на 13 млн. евро.
- Ще бъде предоставена сума от 300 мил. евро за закупуване на медицински доставки.

Украйна

- Правителството предприе мерки за доставка на медицинско оборудване и защитни средства за борба с корона вируса.
- Осъществяват се регулярни полети до Китай, с които се доставят необходимите количества защитни средства и апаратура.

Унгария

- В началото на лятото правителството ще изплати на работещите в здравния сектор допълнителен бонус от около 1 400 евро (разход от 197 млн. евро за централния бюджет) в допълнение към 20 % увеличение на заплатите в сектора от ноември т.г.
- Към момента правителството е изразходвало около 1,1 млрд. евро за закупуване на медицинска екипировка и доставки свързани с ограничаването на епидемията.
- Унгарските фармацевтични компании и производителите на медицински консумативи ще бъдат въвеждани приоритетно в унгарските здравни заведения.

Франция

- Правителството определи цени на дезинфекциращите препарати.
- Приета бе Наредба за гарантиране финансирането на здравните заведения и задължителните допълнителни схеми за социално осигуряване.
- Регионалната агенцията на здравеопазване стартира платформи за онлайн регистриране на хора, които работят и са работили в здравния сектор (пенсионери, студенти, др.) с възможност да предложат помощта си.
- **Нови методи на лекуване, свързани с тестването на метода на преливане на плазма.** Излекувани от заболяването са започнали да даряват плазма. Двеста души участват в опита като даряват плазма, 60 пациенти в тежка фаза са включени в клиничното тестване.

Хърватия

- Водят се преговори с две китайски държавни компании - China National Pharmaceutical Group Co., Ltd. (Sinopharm) и Meihiko за доставка на по-голямата част от необходимите за Хърватия защитни медицински облекла и оборудване като бъде извършена предварителна проверка на надеждността на продуктите.

- Възложено е и на министърът на икономиката да установи контакт с академичните институции и хърватски текстилни компании (7-10), които да обсъдят възможностите за изработка на специализираните, с висок процент на защита FFP3 маски, необходими за защита на медицинския персонал, който се грижи за пациентите.

Чехия

- Забраната за износ на всички регистрирани лекарства за продажба в Чешката република е заменена със забрана за износ на 300 конкретни лекарства.

Швейцария

- Връщането към нормалния живот и поетапното отменяне на ограниченията ще се планира в седмичен ритъм.
- Достатъчни количества маски вече са осигурени благодарение на внос от Китай, както и със стартирало собствено производство, произвеждащо 40 000 предпазни маски на ден.
- **Компанията Quotient**, специализирана в медицинска диагностика ще предостави на пазара машини с голям капацитет, способни да извършват голям брой клинично точни тестове за корона вирусни антитела за кратко време. **Фирмата има дългогодишен опит в серологично скринингови машини. Всяка машина може да проведе 3000 теста на ден.**
- Swisscom предостави достъп на Федералната служба по здравеопазването /BAG/ до анонимни данни на своите клиенти. В тази връзка, по искане на BAG Swisscom ще предостави на обществеността по-подробна информация за процедурата за обработване на данни, която има за цел да помогне в анализа на ефективността на ограничителните мерки за намаляване на разпространението на инфекцията и по-добра подготовка при следваща вълна на епидемията.- в частта здрани!

Швеция

- Предлага се таванът на доходите за всички, които получават студентска помощ, да бъде временно премахнат.
- Предлага се общините и регионите да получат допълнителни 20 млрд. ш. крони за държавни помощи през тази година. Това допълнително финансиране от 15 млрд. ш. крони се предоставя с цел укрепване на способността на местната власт да поддържа основни услуги като здравеопазване, образование, социални услуги и обществен транспорт.
- За да се финансират допълнителни разходи за персонал в резултат на засиления натиск върху услугите на номера за информация при кризи (SOS Alarm), правителството предлага бюджетните средства да бъдат увеличени с 15 млн. ш. крони през 2020 г.

➤ АЗИЯ

Иран

- 90 % от разходите за лечението на пациентите се поемат от държавния бюджет.
- Разкрити са приблизително 1 000 постоянни и мобилни клиници за установяване на заразата.
- Забранен е износът на девет категории медицински продукти, сред които предпазни маски, ръкавици и дезинфектанти.

- Стартирало е масово производство на местни тестове за установяване на заразените. Времето за диагностициране чрез местната разработка на тест е 3 часа, като се осигурявал висок процент (98 %) на точност. **Иран е изразил готовност тестът да бъде предлаган за износ. Разработват се проекти и за собствено производство на лекарство за третиране на заболелите от тозе вирус, както и за ваксина за противодействие.**
- Към момента 85 % от медицинското оборудване, ползвано за лечението на пациенти, е местно производство.
- Учени са насочили усилията си към разработването на местни еквиваленти на останалите 15 % от медицинските изделия, като се предвижда през следващите месеци да стартира производството на респираторни машини.
- Имплементирана е електронна система, достъпна в интернет, чрез която всеки желаещ, попълвайки показатели от актуалното си здравословно състояние, може да получи прогностични резултати относно евентуално наличие на болестта.
- В експлоатация са въведени и мобилни лаборатории за двустепенно осъществяване на тестове за наличие на коронавируса.

Япония

- За настаняване на заразени с коронавируса ще бъде използвана част от новопостроеното Олимпийско село в Токио.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- В допълнение към забраната за износ на медицински предпазни маски, бяха регламентирани пазарни цени на медицинските маски, при продажбите им на дребно. Започнато бе и дневно вътрешно производство на медицински предпазни маски от 3.3 млн. бр. дневно.
- Завърши изграждането на нова временна полева болница в покрайнините на гр. Казабланка, която ще разполага със 700 легла.

Тунис

- В аналитичен материал, д-р Джабер Белхира, сътрудник в център за контрол и превенция на заболяванията в САЩ, и на неговия екип, се прави извода, че епидемичният пик в Тунис може да настъпи през август т. г.
- Според анализа въведената на ранен етап карантина е забавила разпространението на вируса и е довела до спечелване на време, което е важно за надграждане на капацитета на здравеопазването. Отбелязва се, че поради тежките социално-икономически последици, макар да е ефективна на този етап, карантината не може да бъде удължена за неопределен период. Препоръките им са следните: повишаване на капацитета на болничната база като по-стратегическа и устойчива инвестиция в сравнение с масовите бързи тестове; осигуряване на допълнителни доставки на вентилатори и предпазни средства; регулиране на ползването и достъпа до масови бързи тестове, като това не трябва да се ръководи от пазарен подход и др.
- Препоръчват създаването на независима агенция за обществено здраве с ясен мандат и подходящи прерогативи ще осигури най-добрата и ефективна защита срещу бъдещи огнища и епидемии.

Ливан

- Правителството е одобрило средства за покриване на всички забавени плащания към държавни и частни медицински заведения. Министерството на финансите е заплатило около 13,217 млн. щ. д. на частни болници.

Йордания

- Решено е медицинският персонал, работещ в момента в болницата, лекуваща болни от вируса да бъде настанен в хотел за период от 14 дни и ще се ротират.
- Правителствените здравни центрове предоставят лекарства на болните и координират доставката им до домовете на тези, които не могат да ги достигнат.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

САЩ

- Компанията 3М се задължава да достави значителна част от производството на индивидуални предпазни средства от задграничните си дружества за нуждите на американските болнични заведения.
- Ford също прекратява значителна част от основното си производство и започва да произвежда апарати за белодробна вентилация.

5. В областта на социалната политика (по отношение на трудовите ресурси, безработицата, семейството, социалното подпомагане и др. аспекти)

➤ ЕВРОПА

Австрия

- Въведена е опция работодателят да има право да задължи работника да използва отпуската си от минали години и до 2 седмици от т. г., като общо не трябва да се надхвърлят 8 седмици (важи за фирми, които не работят във връзка с приетите рестриктивни мерки и забраната за достъп до тези работни места).
- Бюрата по труда ще предоставят на засегнатия работодател документ за съгласие от тяхна страна, който да бъде представен пред банката за отпускане на нисколихвен кредит, осигуряващ ликвидност на средствата му.

Гърция

- Отпуска се помощ в размер на 800 евро на месец, за месеците март и април, за заетите в сектори, които са затворени по предписание на държавата (на трудови договори, самонаети и свободни професии – около 1,4 млн. души). Сумата е необлагаема и е за периода март-април. Държавата поема и разходите за осигуровки на база номинална заплата.
- Разходът се изчислява на над 2 млрд. евро. Мярката се прилага и към уволнените или тези, които принудително са спрени от работа. Банките няма да искат вноски по кредитите до 01.09.20 г. за всички, които имат право да получат 800 евро.
- Традиционната добавка към заплатите (т. нар. подарък за Великден) ще бъде изплатена до края на м.юни.

- Държавата ще покрие разходите за изплащане на премии на работници и служители, чиито договори са временно прекратени. Размерът на премията ще се изчислява по действаща методика (базата е заплата/надница, предхождаща датата на временно прекратяване на договора).
- Отлага се плащането на осигурителни вноски (за осигурителен стаж, здравни осигуровки и за допълнителна пенсия) за м.март и април, които ще бъдат внесени съответно до 30.09.20 г. и 31.10.20 г. (отнася се , както за частта на осигурения, така и за частта внасяна от работодателя, когато работниците и служителите запазват работните си места в конкретната фирма).

Дания

- Министерство по въпросите на заетостта отменя изискването за изработени 225 часа труд при получаване на пълния размер на помощи, предвидени за най-тежките случаи на социална бедност в обществото. Промяната ще бъде валидна 3 месеца.

Испания

Мерки, предприети от страна на испанското правителство, в подкрепа на най-уязвимите групи, засегнати от епидемията – Виж Приложение 3

Литва

- Препоръчва се на общините да разрешат разсрочването или плащането на вноски за комунални услуги и топлоенергия. Предвижда се разсрочване или заплащане на вноски за сметки за електричество и природен газ към UAB Ignitis.
- Предоставя се държавна гаранция за удължаване на отсрочения период от 3 на 6 месеца по ипотечни кредити (без лихви) за тези, които са загубили работата си.

Норвегия

- Безработните и освободените работници, на които предстои изтичане на максималния период на обезщетение за безработица ще продължат да получават плащания до м.юни.
- За уволнения ще има удължаване на периода за обезщетение за безработица.
- Самонаети лица и тези със свободни професии също могат да получават обезщетения за болест от Националната осигурителна схема от четвъртия ден отпуск по болест.

Португалия

- Статутът на 14-дневна профилактична изолация се приравнява на болничен и право на 100% и незабавно заплащане на съответния доход на работника.
- Оказване на финансова подкрепа на самонаетите лица в размер от 1/3 от средната компенсация, както и отлагане на социално осигурителните вноски.
- Въвеждане на опростен lay-off режим за компаниите, засегнати чувствително от кризата, като на работниците се отпуска помощ от 2/3 от възнаграждението (30% от работодателя и 70% от Социалното осигуряване), за максимален период до 6 месеца.
- Освобождаване на компаниите от задължението да правят вноски за социално осигуряване в периода на lay-off или поради затваряне, наредено от здравните власти, както и през първия месец след възстановяване на дейността.
- Извънредно удължаване на помощта при безработица, чийто период на подновяване настъпва преди отмяната на превантивните мерки.

- Институтът за социално осигуряване започна прилагането на програма за ангажиране на безработни и работещи на непълно работно време в сферата на здравеопазването и социалните грижи.

Румъния

- Обезщетенията за техническа безработица ще бъдат изплащани от отчисленията за безработица в рамките на 75% от средната брутна заплата (1 131 евро).
- Предоставяне на отпуск за родителите - за периода на извънредното положение един от родителите има право на отпуск, който се предоставя единствено след изчерпването на всички други възможности за продължаване на дейността, вкл. и чрез намаляване на работното време или прилагането на гъвкави форми на работа.
- За всеки ден в отпуск работодателят ще изплаща на родителя обезщетение в размер на 75% от базовото заплащане, но не повече от 75% от средната брутна заплата за страната.
- Работодателят може да поиска от Фонда за гарантиране на задълженията да му бъдат възстановени сумите, представляващи нетното обезщетение, изплатено на родителя.

Унгария

- Правителството ще възстанови изплащането на 13-месечна пенсия на четири вноски. През февруари 2021 г., пенсионерите ще получат и едноседмично обезщетение (това ще е валидно и през 2022, 2023 и 2024 г.)
- Социалното осигуряване на работниците, изпратени в неплатен отпуск, няма да бъде прекратено.

Швеция

- Шведското правителство прие кризисен пакет, отнасящ се до пазара на труда и безработицата, който включва:
 - ✓ Изискванията за получаване на средства от фонд „Безработица“ ще бъдат временно облекчени и всеки работник и служител ще може да получава средства от този фонд след минимум 3 месеца работа на трудов договор.
 - ✓ Най-високите и най-ниските суми, изплащани от фонд „Безработица“, да се увеличават временно, за да се облекчи икономическото въздействие върху хората, които са загубили работата си;
 - ✓ Ще се увеличи финансирането на Шведската публична служба по заетостта (Arbetsförmedlingen), както и програмите за политика на пазара на труда.
 - ✓ Периодът, през който човек може да има „допълнителна работа“, нова начална работа или въвеждаща работа, да бъде удължен с една година за тези, които вече практикуват такъв вид работа. Предлага се също максималният срок за подкрепа за стартиране на бизнес да бъде удължен на дванадесет месеца.
 - ✓ Общините да получават безвъзмездни средства за повече летни работни места за младите хора и финансиране за зелени работни места, за да се даде възможност за субсидирана заетост, предимно в областта на опазването на природата и горите.

➤ АЗИЯ

Иран

- Правителството да осигури около 305 млн. щ. д. на Фонда за осигуряване на безработицата в подкрепа на гражданите, загубили работата си поради епидемиологичната криза. Работници от 10 професионални категории ще могат да се възползват от финансова помощ от посочения фонд за срок от три месеца.

Р Корея

- Парични помощи на обща стойност от около 9,1 трилиона корейски вона (7,4 млрд. щ.д.), за хората с ниски доходи, пострадали от разпространението на коронавируса. Помощите са в размер до 1 млн. корейски вона (811 щ.д) на домакинство (по около 800 щ.д. на около 14 млн. домакинства).
- В допълнение към субсидиите за домакинствата се включва намаляване на здравните и пенсионните плащания за хората, чиито доход е бил засегнат от кризата.

Япония

- Отпускат се субсидии в размер на 4100 йени на ден (39.5 щ.д.) на родители, които са принудени да отсъстват от работа, за да се грижат за децата си в периода, когато са затворени всички училища.

➤ ОБЩНОСТ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ДЪРЖАВИ (ОНД)

Азербайджан

- В периода април-май, на 200 хил. безработни ще бъдат изплащани по 102 евро на месец (минимален праг на издръжка), а други 50 хил. безработни ще получават по 162 евро на месец.

➤ СЕВЕРНА АМЕРИКА

САЩ

- Броят на подадените молби за получаване на помощи при безработица надминава 17 млн., в резултат на силно ограничената икономическа активност и спирането на много производства.

6. Мерки в сферата на туризма и транспорта (в т.ч. други услуги, свързани с тях)

➤ ЕВРОПА

Австрия

- Въведена е **пълна забрана за туристическите посещения** в хотели, хижи, апартаменти, които се отдават под наем за туристически цели, **тип AIRBNB**.

Албания

- Правителството одобри предложението на Секретариата на CEFTA за облекчаване на транспорта и търговията със стоки от първа необходимост в региона на Западните Балкани. Определени са ГКПП и пристанища в региона, които ще продължат да функционират при всякакви обстоятелства. Изградени са приоритетни зелени коридори, по които ще се разрешава свободно предвижване на стоки от първа необходимост. Бензиностанциите по тези коридори ще бъдат отворени за водачите на товарни превози за зареждане с бензин и

почивка. За приоритетни точки за предвижване на стоки на територията на Р Албания са определени Пристанището на Дуръс, ГКПП „Морина“, ГКПП „Хани и Хотит“, ГКПП „Кяф Тан“.

Испания

- Туристическите агенции, които са предлагали пакетни услуги (самолетни полети, настаняване в хотел, екскурзии и отдаване под наем на коли) ще могат да издават на клиентите си ваучери за едногодишно ползване или да върнат платените услуги.

Норвегия

- Ставката на ДДС от 01 април 2020 г. до 31 октомври 2020 г. за отрасъл туризъм и спорт допълнително се намалява на 7 % /до сега е била 12%/.

Полша

- Създаден е консултативен съвет за противодействие на последствията в туризма при Министерство на Развитието, в който участват представители на туристическия бранш.
- Удължаване на срока за възстановяване на плащания на клиенти в случай на липса на възможност за организиране на събитие в резултат на епидемията до 180 дни от прекратяването на договора (преди е било 14 дни). Мярката се прилага по отношение на всички видове отдих, изложби, конгреси, културни, развлекателни или спортни събития.
- Въвежда се възможност клиентите да използват ваучери за осъществяване на туристическо събитие в рамките в период от една година от датата на събитието.
- Приемане на задълженията на транспортни фирми към лизингови компании от Агенцията за развитие на предприемачеството. В Полша има регистрирани около 300 000 тежкотоварни автомобили (27 % от транспортния сектор в ЕС), повечето от тях са закупени на лизинг. Създава се специален фонд от 400 милиона евро, с които ще се заплащат лизинговите вноски на фирми с проблеми в резултат на епидемията за период от 15 месеца.

Франция

- За да се балансира подкрепата за компаниите от туристическия сектор по отношение на правата на потребителите, се променят задълженията на туристическите агенции (това вкл. строгоопределен ограничен във времето период за възстановяване под формата на предложение за същата или еквивалентна услуга или услугата да има валидност за период от осемнадесет месеца)

Швейцария

- Предприети са мерки за спасяване от фалит на авиокомпаниите Swiss, EasyJet и други. Взетите мерките са целеве и конкретни, като целят да осигурят ликвидност за запазването на работни места на 20 хил. души екипаж и повече от 190 000 души наземен персонал на летищата.
- Правителството отпуска кредити с държавна гаранция при изключително строги условия, като средствата следва да се ползват само на територията на Швейцария и да не се изплащат с тях дивиденди.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- Националната мароканска авиокомпания няма да изплати заплати на служителите си за месец април, поради липса на приходи. Новината е посрещната с огромно недоволство в социалните мрежи, като гражданите отправят призови мароканските власти да предоставят на националната авиокомпания средства за изплащане на заплатите на служителите.

Ливан

- Туристическите обекти и всякакъв вид обществени заведения са затворени. Няма забрана за функциониране на хотелите в страната, но поради липса на клиенти по-голямата част от тях не функционират.

7. Мерки от страна на синдикалните и работодателските организации

➤ ЕВРОПА

Дания

- Браншовата организация на датската индустрия (DI) представи изработен план „Дания извън кризата – обратно към зеления растеж“, който съдържа 70 предложения за отварянето на 30 000 работни места и е на стойност 88 млрд. д. крони, с акцент върху зелени решения, инвестиции в инфраструктурата и строителството, инвестиции за изследователска дейност, иновации и дигитализация, инвестиции в датския експорт и отпускане на пари в обращение.

Малта

- След споразумение, сключено със синдикатите и работодателите са въведени допълнителни мерки:
 - ✓ Правителството ще финансира пълна петдневна работна седмица при минимум 800 евро/ мес. за всички работници и самостоятелно заети лица в критични сектори: търговия на едро и на дребно, настаняване, обслужване, обществено хранене- храни и напитки, отдаване под наем на превозни средства, туроператори, туристически агенции и други свързани предприятия, охранителни компании, фирми за строителни услуги, транспортни компании, творчески, изкуства и развлекателни дейности, лични дейности - като бръснари, козметици и други подобни предприятия.
 - ✓ Тази мярка се прилага и за служители на непълно работно време при намалени 500 евро на месец.
 - ✓ В допълнение, работодателите ще добавят надбавка от 400 евро/мес. на служител, за гарантиране а всеки служител минимума от 1200 евро/мес.; Работодатели, които не могат да си позволят доплащането, ще трябва да получат разрешение от директора на труда (DIER);
 - ✓ Безвъзмездна помощ от 800 евро на месец (ограничена на два месеца) ще бъде предоставена на един от съпрузите на семейства с деца (които работят в частния сектор и не могат да работят дистанционно).

Франция

- Синдикатите CGT и CFDT, SUD реагират на изложените на риск служители в някои от компаниите на условията на труд, като напр.: призоваха за затваряне на френските

складове на групата Amazon, носещи риск за здравето на служителите след редица случаи на заразяване.

- Синдикатите на автомобилния производител PSA считат, че възобновяването на дейността може да се предвиди само след пика на епидемията. Изключение правят само за завода в Поаси, където 60 служители сглобяват части за медицински респиратори, предназначени за AIR Liquide.

Швейцария

- Най-голямата синдикална организация в Швейцария UNIA апелира към Държавния секретариат по икономика /SECO/ за по-голяма социална сигурност на работещите в отделните домакинства (това засяга 10 хил. служител), изпълняващи основни задачи за функционирането на обществото: домакинство, грижа за деца, грижи за възрастни хора или хора с увреждания и т.н. Синдикатите считат, че мерките за компенсация трябва да бъдат пропорционално разпределени между работодателят, кантон и правителство.
- Във връзка на констатирана липса на предпазни санитарни материали, UNIA призовава федералното правителство и кантоните незабавно да дадат основен приоритет на осигуряването им за домовете за грижи за възрастни хора и старчески домове, както недостигът на персонал в тях е голям. Синдикатите също настояват работещите да имат право да решават какви предпазни средства са им необходими.

8. Други

➤ ЕВРОПА

Дания

- 141 млн. д. крони финансова помощ за период 09 март - 08 юни 2020 г. на пансионните колежи, вечерните училища и системата от народни университети (частни учебни заведения в Дания без приемни и финални изпити, предлагащи разнообразни курсове в различни дисциплини).
- Помощен пакет за около 540 млн. д. крони, като в него са предвидени 60 млн. д. крони за покриване на загубите от отписване на ученици и 170 млн. д. крони при понижен брой новозаписани за учебната 2020/2021 г.
- На Сдружението на частните гимназии ще бъдат отпуснати 1 000 д. крони седмично/ученик през целия м. април за да се поеме по-голямата част от таксата, плащана от родителите.
- Финансов помощен пакет за медиите, предварително оценен на 180 млн. д. крони (в т.ч. печатни и дигитални медии, седмичници, комерсиални радиа, списания, печатни издания на синдикати, организации и т.н.).

Испания

- Опростяване на процедурата за дарения за публичния сектор с цел подпомагане на действията за борба с пандемията.
- Ще продължи да бъде изплащана пълната пенсия на пенсионирани медицински лица, които се съгласят да работят в болниците по време на кризата, независимо от заплата от труда им за този период. Ще се улесни получаването на натрупаните суми от частните пенсионни фондове, за да се позволи на гражданите по-голяма ликвидност.

- В сферата на научните изследвания ще бъдат прилагани специални правила, определящи срока на договорите в университетите и националната здравна система.
- Предвиждат се мерки за сектор култура, кино, театрални изкуства според спецификата на всяка област.

Норвегия

- За бизнес ориентираните изследвания – 250 млн. н. крони. Увеличението ще помогне за поддържане на научноизследователската и развойната дейност в целия бизнес сектор.

Португалия

- Привеждане в действие на Извънреден национален план за гражданска защита (координиран на национално, регионално и местно равнище).
- Засилен капацитет на пожарникарските бригади за превоз на болни хора.
- Национален резерв за защитно облекло на работниците в спешна медицинска помощ и пожарната.
- Мораториум върху разтрогването на наемни договори за жилища.
- Гарантиране доставката на електронни комуникационни услуги за цялото население.
- Всички чужденци, чиито молби за статут на пребиваващ са в процес на разглеждане към 18 март 2020 г., получават временен статут с права като на всички граждани и пребиваващи в страната (достъп до здравеопазване, социална сигурност, жилище, заетост, банкови услуги), който е валиден до 30 юни 2020 г.
- Правителството предприема мерки за облекчаване натовареността на затворите като профилактична мярка срещу разпространението на коронавирус. Според министъра на правосъдието, ще бъдат освободени предсрочно около 1200 затворници при различен режим на доизтърпяване на наказанието.
- Прекъсване на всички присъствени учебни дейности (академични и неакадемични) в учебните заведения с подлагане на преоценка на 9 април 2020 г.
- Насърчаване на португалски лаборатории и фирми за изследвания и производство на тестове, защитни облекла, оборудване (вентилатори), медикаменти, консумативи и др.
- Отпускане на спешна помощ за най-силно засегнатите творци (общ бюджет – 1 млн. евро);
- Механизъм за защита при отменени културни и артистични събития.

Франция

- Разрешава се на администрацията на затворите да премества затворници в наказателни заведения, с оглед предприемане на необходимите мерки с цел общественото здравеопазване, както и да вземат решения за трансфер в затворническо учреждение, включващо карантинен район или квартал.
- Позволява предсрочно освобождаване на затворници, осъдени на лишаване от свобода до 5 години, на които им остават два месеца или по-малко лишаване от свобода, под формата на домашен арест. В случай, че осъденото лице наруши условията или извърши ново престъпление, този домашен арест може да бъде отменен и лицето да бъде върнато в затвора.

Хърватия

- Търговската верига Кауфланд от 1 април т. г. е предоставила възможност на заинтересованите производители до 15 април т. г. да регистрират своите предложения на

официалната им интернет страница - www.kaufland.hr. - важи за всички производители на млечни продукти, месни продукти, яйца, олио, пресни сокове, домашно приготвени макаронени изделия, плодови консерви, чайове и зеленчукови продукти, сладкиши и торти, мед, брашно и зеленчукови консерви. (повече от 80 % от цялото говеждо месо, което Кауфланд продава, е с домашно качество).

Швейцария

- Дирекцията по безопасност на водите към Федералната служба по екология до 2 седмици **ще започне изследване на отходните води с цел установяване на наличие на патогени на вируса**. Методът се прилага отдавна в страната с цел изследване на наличие на различни съставки.

Швеция

- Студентските заеми, които са отпуснати, не трябва да се връщат обратно в случаите, когато е спряна учебната дейност поради извънредни обстоятелства.
- Повече възможности за професионално образование и обучение в цялата страна.
- Правителството предлага броят на местата в учебните заведения да бъде увеличен, както за летни курсове, така и в основните обучения. Така безработните и други групи хора ще имат възможност да получат допълнително образование или обучения (например в сферата на здравеопазването).

➤ АЗИЯ

Индия

- Създаден е публичен Благотворителен фонд за борба с последствията от пандемията (PM CARES Fund). Дарения във Фонда са направили редица водещи индийски компании като Reliance Industries Ltd., Wipro, Paytm, Infosys, HDFC Group, Kotak Mahindra Bank и др. До момента са събрани над 65 млрд. инд. рупии (около 867 млн. щ. д.), които ще бъдат използвани за изследвания и научна дейност в борбата срещу COVID-19.

Иран

- Търговските обекти и други обществени места в страната са групирани в категории. Част от тях ще продължат да функционират, без промяна в работното им време, а друга част ще осъществяват работна дейност в строго определени часове. Търговски обекти, дейността на които е определена като високорискова или чието функциониране не е наложително, остават затворени. На база посоченото групиране местните компетентни власти са разработили план за възобновяването на нискорисковата търговска дейност. По предварителни оценки се предвижда това да включва около 85 % от бизнеса.

Япония

- Правителството продължи до 6 май 2020 г. мерките, свързани с отмяна или отлагане на публични събития и затваряне на музеи, зоологически градини и места за развлечение (първоначално тези мерки бяха въведени със срок до 12 април 2020 г.).
- Очаква се японското правителство да изработи подробни насоки за отваряне на училищата в страната до началото на новата учебна година, започваща през първата седмица на м.април т. г.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- С извънреден указ, крал Мохамед VI е наредил освобождаването на 5654 задържани, като се вземат всички необходими мерки за тяхната здравна защитата. Освобождаването от центровете за лишаване от свобода ще се осъществи поетапно.

➤ ОБЩНОСТ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ДЪРЖАВИ (ОНД)

Азербайджан

- Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) ще засили подкрепата си за компаниите в Азербайджан, тъй като икономиката на страната е изправена пред двоен проблем- пандемията и кризата на световния енергиен пазар. Представители на ЕБВР са обещали отпускането на спешно финансиране, за да сеподпомогнат местните фирми да се справят с последствията.

III. ОБЩИ ОЦЕНКИ НА ИНСТИТУЦИИ, МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ДР. ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ДЪРЖАВА (АКТУАЛНИ ОЦЕНКИ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ИКОНОМИКАТА В СРЕДНОСРОЧЕН/ДЪЛГОСРОЧЕН АСПЕКТ)

➤ ЕВРОПА

Великобритания

- Публикации в британските медии за сравнителен анализ на способността на отделни държави в света да посрещнат настоящата икономическа криза. Използва се **Глобалния индекс на издръжливостта**. Сравняват 130 страни, сред които и България, като използва фактори като политическа стабилност, корпоративно управление, риск, логистика на доставките и прозрачност. Сред първите десет държави се намират Норвегия, Дания, Швейцария, Германия, Финландия, Швеция, Люксембург, Австрия, Централната част на САЩ, Обединеното кралство и източната част на САЩ. Сред съседите на България в ЮИЕ Румъния е на 36 място, Гърция на 56-то, Турция на 62-ро, Сърбия на 63-то, РС Македония на 100-ното. България е на 45-то място.
- Въпреки, че правителството обяви мерки, с които заемите стават изгодни (без ипотечни гаранции за заеми до 250 000 лири, държавни гаранции на 80% от заемите над този размер), фирмите ще ги връщат с година гратисен период. Няма търсене на кредити. Фирмите не желаят да задлъжняват без яснота кога ще се нормализира положението.
- Някои икономически анализатори предлагат следните радикални мерки:
 - ✓ Да не се отлага плащането на лихвите по заемите, а те да се опрощават за периода април-юни т. г. (за едно тримесечие в ОК лихвите за банките представляват около 28 млрд. паунда). След като банките бъдат освободени и от изплащането на дивиденди до края на т.г. (около 15 млрд. лири), така се намаляват изискванията за банковата

- капитализация, което означава, че банките могат да си позволят по-щедра подкрепа за бизнеса.
- ✓ Банките могат да теглят кредити на Bank of England с лихва почти 0,1%, като 80% от тези заеми ще са държавно гарантирани. Икономисти коментират, че е малко прекалено същите тези банки да начисляват по 8% за заеми на фирми, които могат да се теглят само от нискорискови фирми, т.к. подобни фирми много по-лесно биха се решили да вземат кредит и при условията на Bank of England.
 - ✓ Фирми, които изплащат дивиденди до края на годината, не би трябвало да могат да получават държавна помощ, т.к това би било неприемливо и от морална гледна точка. Посочват се примери на компанията P&O ferries, собственост на дубайската DP World, планираща да изплати дивиденди в размер на 270 млн. лири или EasyJet, вече изплатила 174 млн. лири). Вероятно ще поискат държавна помощ, макар и под формата на заем, а не грант.
 - ✓ В случая на пенсионните фондове и техните акционери, следва да се отчита, че неизплащането на дивиденди би имало ефект върху тяхното финансово състояние.
 - ✓ Анализаторите обръщат внимание и **сектора на стартап фирмите**. Ако британското правителство не действа решително, има риск да изгуби „едно поколение“ от високо обещаващи иновативни компании. азглежда се възможността за държавни съ-инвестиции чрез Британската бизнес банка и частни фондове. Вариант би бил стартапите да получат държавни заеми чрез банката, които по-късно да бъдат върнати под формата на акции или финансови средства. Очакванията са за относително скромна подкрепа за този сектор – подход, който контрастира на фона на френските и германските мерки за 4 и съответно 2 млрд. евро за стартап секторите в двете водещи европейски икономики.
 - ✓ Обмислят се и допълнителни грантове от държавната **агенция InnovateUK, финансираща иновативни фирми**, за отпускане на по-големи данъчни облекчения за компаниите, инвестиращи в развойни дейности и научни изследвания. Според активистите зад кампанията Save Our Startups (SOS), в ОК има над 30 000 фирми със заети 330 000 души, които нямат право да кандидатстват за подкрепа по досега обявените социално-икономически механизми.

Германия

- Публикувана бе пролетната прогноза, изготвяна два пъти годишно /пролет и есен/ от няколко изследователски института съвместно по поръчение на Министерството на икономиката и енергетиката./участват- DIW, Berlin, ifo Institut, München, IfW Kiel, IWH, Halle и RWI Essen/.
- По мнение на експертите сривът на БВП за годината ще е с - 4,2%, като очакванията за следващата 2021 г. са успокояване и ръст от +5,8%.
- Първото тримесечие на годината носи спад на БВП от -1,9%, а за второто тримесечие са за спад от -9,8%. - най-драматичния спад от началото на въвеждане на тримесечните измервания през 1970 г. и двойно по-голям в сравнение с този по време на световната икономическа криза през първото тримесечие на 2009 г.
- Това ще доведе разбира се до рекорден дефицит от 159 млрд. евро т.г. във федерални бюджет и в бюджетите на отделните провинции, общини, социалното осигуряване. Бруто дългът на държавата ще се увеличи е съотношението към номиналния БВП със 70%.

- Според прогнозите на Ifo, безработните ще се увеличат с близо $\frac{1}{4}$ милиона и се очаква да достигнат 2,5 млн. души или 5,9% за 2020 г.
- Все пак Германия разполага с добри изходни предпоставки да преодолее кризата и в средносрочен план да достигне икономическото ниво от преди нея. Изгодните финансови параметри позволяват на държавата да предприеме мерки за преодоляване на негативите и за предприятията и за частните домакинства в краткосрочен аспект.

Гърция

- Общите разходи на бюджета за изпълнението на предвидените до момента мерки възлизат на 5,1 млрд. евро.
- Гръцката федерация на предприятията (SEV) оценява тежестта върху държавния бюджет от затварянето на предприятията на около 6 млрд. евро/месец и препоръчва незабавно настъпване на пазарите, с оглед завземане на позиции на нови пазари - докато времето е благоприятно и продукцията на конкуренцията е все още ниска, тъй като повечето държави също ще опитат скоро да залезат пазарите.
- SEV изчислява, че правителствените мерки костват на бюджета около 3,5 млрд. евро на месец, докато загубите от приходи ще достигнат 2,5 млрд. евро на месец. Анализаторите на SEV твърдят, че това може да бъде покрито само за три месеца от паричните буфери, тъй като от 37 млрд. евро 16 млрд. евро са под формата на акции от Европейския механизъм за стабилност (ЕММ), който трябва да даде съгласието си, преди тези пари да бъдат изразходвани.
- Решението на еврооблигация, или „корона облигация“, би било по-евтино от държавните заеми.

Испания

- Повече от 150 000 фирми вече са спрели дейността си, както и изплащанията на социални осигуровки на наетите лица. Прогнозира се, че около 240 000 фирми са на ръба на фалита и че масово се подготвят уволнения след преминаване на кризата и извънредното положение. Очаква се безпрецедентна рецесия в Испания.
- Очакваният спад на БВП се прогнозира различно от финансови институции като банка BBVA, фондации и институти като Rafael del Pino, FEDEA, Freemarket и други, като варират от минус 4,7 % за м.март - април до минус 13,5 % спад през м.юни. Като цяло преобладава мнението, че испанската икономика е изправена пред най-сериозния икономически, социален и финансов шок от времето на Гражданската война /1936-1939 г./.

Норвегия

- Последният анализ на банка Nordea прогнозира спад на норвежката икономика между 3 % и 10 % на годишна база и нарастване на нивото на безработица до 15 %. Според експертите негативните ефекти върху икономиката могат да станат и по-големи, колкото по-дълго продължават мерките за ограничение разпространението на вируса.

Полша

- Основният сценарий на икономисти от Morgan Stanley предполага, че полската икономика ще се свие с 3,6 %, но при песимистиче сценарий - 5,6 % спад на БВП.
- Агенция Fitch потвърди дългосрочния рейтинг на Полша на ниво "А-" със стабилна перспектива. Fitch оценява, че е възможно временно да се наруши фискалната дисциплина

поради епидемията, но това няма да повлияе отрицателно на рейтинга. Според агенцията, полската икономика може да бъде сравнително устойчива на епидемията в сравнение с много страни в от региона, поради диверсифицираната и сравнително затворена икономика, умереното развитие на туристическия сектор, положително салдо за износ и плаващият валутен курс.

- Полските анализатори предвиждат дълбока рецесия и спад на БВП с 5 до 10 % за 2020 г. Голяма част от анализаторите критикуват обявените от правителството икономически мерки посочвайки, че те не са съгласувани с бизнеса и не отговарят на реалните нужди. Според тях, предстоящата криза ще бъде съвсем различна от тази през 2008 г., защото ще рефлектира предимно върху домакинствата, които няма да имат достъп до средства за издръжка. Следва да се отбележи, че полското правителство не възнамерява да ограничи високите социални разходи, които поддържа от началото на управлението си.
- От проучванията на най-големите работодателски и бизнес организации става ясно че:
 - ✓ 94% от предприемачите усещат негативните последици от кризата;
 - ✓ 55% от предприемачите усещат много сериозни негативните последици от кризата;
 - ✓ 54% от работодателите планират да уволнят 20-50 % от служителите си;
 - ✓ 68% смята, че липсата на помощ от държавата ще предизвика прекратяване на тяхната търговска дейност;
 - ✓ 47% може да изчака предоставянето на помощ максимално 3 седмици, след което ще бъдат принудени да уволняват служителите си;
 - ✓ 69% планира да промени трудовите условия на своите служители.

Р Ирландия

- Централната банка на Ирландия публикува основни елементи от анализа и прогнозите за първите четири месеца на 2020 г.
 - ✓ Кризата и мерките, вследствие на пандемията ще костват 22 млрд. евро недостиг в държавните финанси, а 500 000 души се очаква да загубят работата си ;
 - ✓ Очакване за свиване на икономиката с 8,3% до 15%, ако мерките се продължат след м. юни 2020 г;
 - ✓ Показателите могат да се влошат, в случай че извънредните мерки продължат повече от три месеца.
 - ✓ Министерство на финансите регистрира спад на приходите от данъци с 800 млн. евро по-ниски от очакваните, най-вече заради колапс на връщането на ДДС.

Словакия

- Съветът за бюджетна отговорност очаква бюджетният дефицит да достигне 8 млрд. евро, което е почти 9 % от икономическата ефективност на Словакия.
- Словакия ще загуби почти 2 млрд. евро данъци и социални налози.
- Мерките, предприети от правителството в усилията да се помогне на икономиката, ще погълнат още 3 млрд. евро. Повече от 0,5 млрд. евро ще бъдат изразходвани за огромни плащания за отпуск по болест и надбавки за грижи за член на семейството.

Франция

- Според Националният статистически институт на Франция, икономическата активност е спаднала с 35% от началото на кризата. Индустрията с изключение на хранително-

вкусовата промишленост бележи спад с 52%. Строителството е почти в застои със срыв на дейността от 89%.

- Потреблението на домакинствата е намаляло с 35%. Намалението на потреблението на непазарни услуги достигна 33% и е особено масивно в секторите за обществено хранене, хотелиерство и транспорт (-55%).
- Анализът на Banque de France потвърждава, че повечето икономически сектори са претърпели резки и брутални загуби в дейността, като най-засегнати са: строителството, търговията, транспорта, хотелиерство и ресторантьорството.

Хърватия

- Досега почти 100 000 хърватски компании са кандидатствали за използване на мерките, които засягат над половин милион служители. Общата изплатена до момента сума е около 30 млн. евро.

Чехия

- Очакванията на МФ са БВП през 2020 г. да бъде с 5.6% по-нисък от предходната година.
- Според анализ на Делойт, очакваният спад на БВП ще бъде около 10% за 2020 г., а при промишленото производство около - 15,7%.
- Цените на хранителните стоки ще се повишат, независимо от поевтиняващите горива.

Швеция

- БВП на Швеция вероятно ще спадне с 4% през 2020 г., което е подобно от времето на финансовата криза през 2008-2009 г. Очаква се процентът на заетост да спадне под 67% (68.3% е била през 2019 г.), а безработицата се очаква да нарасне до 9.5% през 2020 г.
- Фазата на възстановяване се очаква да продължи няколко години, като използването на ресурсите ще бъде далеч под нормалното му ниво през следващите години.
- Очаква се бюджетен дефицит от -3,8% от БВП през тази година. Въпреки това, поради ниските нива на държавен дълг Швеция е в по-добра първоначална позиция в сравнение с много други страни.
- Конфедерацията на шведския бизнес (Svenskt Näringsliv) дава следните прогнози: над 50% от шведските фирми изпитват проблеми с финансовата ликвидност; около 25% от всички компании в Швеция разполагат със средства за финансиране на своята дейност за 2 месеца напред; 4 от 10 шведски фирми вече са освободили част от своите служители.
- Според Конфедерацията на шведския бизнес пакетът от мерки в подкрепа на националната икономика трябва да бъде в размер на поне 4% от БВП.

➤ АЗИЯ

Китай

- В анализ на The Economist Intelligence Unit за Китай се посочва, че индустриалното производство, както и инвестициите в имоти и дълготрайни активи са паднали на рекордно високи нива през м.януари-февруари. Това ги кара да прогнозират, че продукцията на Китай се е свила с 10,9 % през тримесечието януари-март. На този фон очакват растежът да

се възстанови до 9.2 % тримесечие на тримесечието през м.април-юни. Това обаче ще се дължи главно на базовите ефекти и вероятно растежът на Китай през цялата година ще бъде само 1%“.

Турция

- По данни на министъра на търговията през м. март т. г. износет на Турция отбелязва спад от 17 %, като съответно по страни, които са важни този спад е: към Иран – 82 %, към Ирак – 48 %, към Франция – 32,5 %, към Германия – 14 %.
- Според известни турски анализатори, икономиката на Турция традиционно страда от проблеми с високите равнища на инфлация и безработица. Като най-тежко засегнати се очаква да бъдат сектори като туризъм, транспорт и производствения сектор. От друга страна, в енергетиката Турция е силно зависима от вноса на енергоресурси. При сегашната ситуация, значителният спад на цените на петрола на международните пазари дава възможност по-лесно страната да посрещне разходите си в този сектор.
- Бюджетът на Турция през последното тримесечие на 2019 г. отбеляза дефицит от 4 %.
- По данни на Централната банка на Турция, за периода 27.03. – 03.04.2020 г. валутните резерви на банката са намалели с 5,85 млрд. щ. д., изразходвани с цел интервенция на вътрешния валутен пазар и в опит за намаляване на обезценяването на турската лира. При обем на валутните резерви от 106,3 млрд. щ. д. в края на 2019 г., към началото на м. април 2020 г. те възлизат на 89,55 млрд. щ. д.
- Световната банка ревизира прогнозите си за развитието на турската икономика, като намали прогнозата за ръста на БВП за 2020 г. в резултат на епидемията - очакванията на СБ са през 2020 г. Турция да реализира ръст от 0,5 % (предишната прогноза бе за 3 %). За справянето с последиците от епидемията, през годината се очаква бюджетният дефицит да достигне 4,5 % от БВП. За 2021 и 2022 г. СБ прогнозира ръст на турската икономика с около 4 %. Относно инфлацията, за тази година се прогнозира равнище около 11 %, а съответно за 2021 и 2022 г. – 9 % и 8,5 %.
- Някои икономически анализатори са на мнение, че въпреки проявеното нежелание до момента от турските власти, Турция вероятно ще бъде принудена да се обърне за съдействие към Международния валутен фонд.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Мароко

- Висшият Комисариат на мароканския план за развитие представи икономически анализи и прогнози за икономически спад от 0.8% за второто тримесечие на годината. Очаква се 6% намаляване на търсенето и потреблението и с 40 % спад в икономическата дейност в Кралството за месеците април и май.

Палестина

- Според Делегацията на ЕС в Рамала, икономическата рецесия в палестинските територии е неизбежна, като се очаква, че в зависимост от ситуацията, намаляването на БВП може да достигне 10%. Това ще се отрази особено негативно и на бюджета и очаквания бюджетен дефицит /в случай на непредприемане на мерки по отношение на разходите/ може да достигне суми между 1.9 и 2.5 млрд. щ. д. Независимо от предприемането на някои ограничителни финансови мерки /намаляване на заплатите с 50% и др./, оценките на Световната Банка са, че „дупката“ в бюджета ще надхвърли 1 млрд. щ. д.

IV. МЕРКИ ОТ СТРАНА НА ЕК ЗА ОБЛЕКЧАВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ КРИЗАТА В ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ НА ЕС – ПОЗИЦИИ, МНЕНИЯ, ДЕБАТИ, МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО УСВОЯВАНЕ И ДР.

➤ ЕВРОПА

Беларус

- Беларус ще получи помощ от ЕС в размер на около 60 млн. евро в рамките на помощта за борба с коронавируса, оказвана на участниците в Източно партньорство. Това следва от заявлението на Жозеп Борел, вице – президент на ЕК и Върховен представител на ЕС за външна политика.

Германия

- Федералните министри на външните работи и на финансите излязоха с общо изявление за последствията от пандемията в Европа:
 - ✓ Потвърждават позицията на Германия, че Европейският механизъм за стабилност, а не корона-облигации са правилният инструмент за справяне с икономическите последици от пандемията. Общата задача на Европа сега е да се подкрепят съществуващите програми, да се запълнят празнините и да се даде сигурност за всички ДЧ, които се нуждаят от допълнителна подкрепа. Брюксел вече облекчи критериите на Пакта за стабилност и правилата за отпускане на държавна помощ. ЕЦБ обяви обновена програма за покупка на държавни и корпоративни облигации, с което ЕЦБ осигури стабилност на финансовите пазари. Допълнителни милиарди евро от специални средства от бюджета на ЕС се предоставят като помощ на засегнатите ДЧ.
 - ✓ Германското предложение е - осигуряване бързо и заедно на достатъчна ликвидност във всички държави на ЕС, така че запазването на работните места да не зависи от настроението на спекулантите. Финансирането не трябва да бъде обвързано с ненужни условия, които биха предизвикали нарушаване на политиката на остеритет след финансовата криза, което би довело до неравностойно третиране на отделни ДЧ.
 - ✓ Европейският механизъм за стабилност (ESM) вече предлага възможността държавите от еврозоната да набират капитал заедно и при еднакво благоприятни условия. Това би означавало 39 млрд. евро свежи пари за Италия и 28 млрд. евро за Испания. Тези средства трябва да се използват за всички необходими разходи в борбата срещу корона вируса.
 - ✓ Маас и Шолц предлагат създаване на общоевропейски гаранционен фонд, гарантиращ заеми, които Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) да използва за осигуряване на ликвидност на малки и средни предприятия. По този начин чрез националните търговски банки или финансиращи институции може да се осигурят мостово финансиране, по-дълги срокове за връщане на кредита и нови заеми. Чрез лансирания от ЕК инструмент SURE (Support mitigating Unemployment Risks in Emergency), ДЧ могат да бъдат подкрепени финансово, за да могат фирмите да бъдат подпомогнати да задържат работниците или служителите си, въпреки икономическия спад.

Гърция

- След консултация с ЕК, за периода на възстановяване на икономиката ще бъде приложен гаранционен механизъм за отпускане на заеми за оборотен капитал за малки и средни предприятия до 3 млрд. евро.
- Европейската инвестиционна банка ще предостави на търговските банки ликвидност в размер на 2 млрд. евро за нови бизнес заеми.
- В сътрудничество с групата на Европейската инвестиционна банка се създава гаранционен механизъм за отпускане на инвестиционни заеми до 500 млн. евро.
- Опростява се Предприемаческият фонд на Гръцката банка за развитие като се увеличават ресурсите му с 250 млн. евро за отпускане на нови заеми на предприятия, засегнати от коронавируса със 100% субсидирани лихви за две години.
- Планира се прехвърляне на средствата или на част от тях по Националната стратегическа референтна рамка за използване в борбата против коронавируса (все още няма данни за конкретни суми).

Испания

- Председателят на националната испанска търговска камара е оценил мерките на ЕК, като отпуснатите 100 млрд. евро за недостатъчни - на практика първият транш ще бъде от 20 млрд. Призовал е политическите партии да работят усилено за постигане на държавно споразумение между всички политически сили, по подобие на Пакта от Монклоа /1977г./, който стои в основата на демократичния преход в Испания.
- Испанското правителство ще продължи да настоява в защита на т.нар. коронабонус, като иновативна финансова мярка за възстановяване от кризата, от която да се ползват всички ДЧ на ЕС със средства, предназначени само за разходи, възникнали заради пандемията.
- Като една от най-засегнатите от пандемията страна, Испания ще може да се възползва от около 35 млрд. евро по линия на Европейския стабилизационен механизъм.

Италия

- Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен заяви, че „Италия е най-силно засегнатата страна“ от пандемията и с новия финансов инструмент може да получи помощ в размер от 20 млрд. евро, като Съюзът ще предостави до 100 млрд. евро в полза на най-силно засегнатите страни.
- Министър-председателя на Италия настоява да се позволи издаването на европейски облигации за максимална сума от 100 млрд. евро срещу държавни гаранции от около 25 млрд. евро, като ресурсите, необходими за поддържане на здравните системи, за гарантиране на ликвидността за кратко време на стотици хиляди малки и средни предприятия, за осигуряване на заетост и доходи на самонаетите работници, обаче са много повече. В тази връзка през последните дни Конте е стартирал предложението за европейски план за възстановяване и реинвестиране (European Recovery and Reinvestment Plan), който изисква споделена финансова подкрепа и се нуждае от иновативни инструменти като Европейските облигации за възстановяване (European Recovery Bond): европейски държавни облигации, които са полезни за финансиране на извънредните усилия и които Европа ще трябва да положи. Тези ценни книжа по никакъв начин не са насочени към споделяне на дълга, който всяка от страните е наследила от миналото, нито пък, че гражданите на някои страни трябва да платят дори едно евро за бъдещия дълг от други.

- Продължава да настоява за използването на инструменти като Европейския механизъм за стабилност, които изглеждат напълно неадекватни по отношение на целите, които трябва да се преследват, като се има предвид, че сме изправени пред симетричен епохален шок, който не зависи от поведението на отделните държави.

Полша

- Правителството обръща внимание, **че средствата от ЕС, предназначени за борба с кризата, са незначителни и не са нови, а са отделени от вече признатите суми на страните-членки.**

Португалия

- Положителна оценка за предложенията на председателя на ЕК за мащабно подпомагане на икономиките на страните в ЕС под формата на „нов План Маршал“.

Румъния

- Правителството е одобрило 5 мерки на обща стойност 810 млн. евро във връзка с борбата и последиците от пандемията, които да бъдат финансирани със средства от фондовете на ЕС. Предстои те да бъдат изпратени до ЕС с искане за одобрение и изплащане. Петте мерки, по някои от които не се споменават конкретни цифри са:
 - ✓ 350 млн. евро за доставка на медицинско оборудване и медицински защитни средства;
 - ✓ По 40 млн. евро на месец за допълнително заплащане на бонуси към заплатите на медицинските работници (по около 520 евро на човек за общо 75 хил. лекари и сестри);
 - ✓ Финансиране на 1000 социални работници, които ще оказват помощ на 100 хил. лица на възраст над 65 години (не се посочва конкретен бюджет);
 - ✓ 300 млн. евро за първия етап на изплащането на компенсации за работниците, които са в техническа безработица. Оценка и анализите продължават и се очаква и още средства да бъдат заявени по тази мярка;
 - ✓ Хигиенни материали, които да бъдат разпределени сред деца и възрастни хора настанени в обществени институции (не се посочва конкретен бюджет).

Украйна

- ЕС одобри програма, която предвижда повече от 190 млн. евро помощ за Украйна за борбата с пандемията. Средствата ще бъдат използвани за укрепване на системата на здравеопазването и социално-икономическия сектор

Франция

- Становището на френския министър на икономиката пред Сената:
 - ✓ Приветства Европейската централна банка, която стартира програма за закупуване на активи на стойност 750 млрд. евро, това което остава да се направи включва три серии от мерки: Използването на Европейския механизъм за стабилност (ЕИМ), предназначен да се използва в условията на криза в подкрепа на държавите и разполага с 450 млрд. евро.; Европейската инвестиционна банка, трябва да може да дава заеми на компании; Обявеното от председателя на ЕК създаване на схема за осигуряване за безработица в размер на 100 млрд. евро.
 - ✓ Осигуряване на инвестиционен фонд или фонд за солидарност, който да финансира всички разходи след кризата, за да се съживи икономическата дейност. С него може да финансират разходите за обществени услуги и приоритетно, здравни разходи

/болници/. Като необходимост от специфични инвестиции може да се включи и автомобилната индустрия, въздушният транспорт и туризмът. Трябва да се продължи да се инвестира в нови технологии и в научни изследвания.

- ✓ Наличието на европейски фонд за финансиране е най-подходящо. Европейската комисия трябва да заеме сума в размер на няколко милиарда евро, защото лихвеният процент е по-нисък отколкото, ако всяка държава договори собствен лихвен процент. Ще бъде за ограничено време, от 5 до 10 години. Накрая ще се финансират само капиталови разходи.
- ✓ Необходимост МВФ и Световната банка да подкрепят развиващите се страни и в частност Африканския континент, поради риска коронавируса да окаже там много силно въздействие.

Чехия

- Според министър-председателя, средствата в размер на 1.2 млрд. евро от ЕС, които са предвидени за Чешката република за справяне с икономическите последици от кризата, не са никаква финансова помощ, тъй като страната е трябвало да ги получи още преди избухването на пандемията.
- Чешките евродепутати и ЕК не са съгласни с това твърдение. Според тях, правилата и условията за получаването на тези средства са силно облекчени. Без тази програмата на ЕС, страната не би имала възможност да получи част от тези пари или би ги получила за период от няколко години.

➤ АФРИКА И БЛИЗЪК ИЗТОК

Йордания

- На 01.04.2020 г. в Аман бе обявен Нов пакет от помощи за Йордания в размер на 60,5 млн. евро, отпуснат от регионалния доверителен фонд на ЕС, /фонд „Мадад“/, който ще бъде използван за изпълнение на три приоритетни проекта.
- Първият пакет от 22 млн. евро ще финансира проект за подпомагане и администрирането на здравните услуги на Кралството за предотвратяване на незаразни болести, който има за цел да подобри услугите на здравното министерство. Вторият пакет от 11 млн. евро ще бъде отделен за подкрепа на проекта за икономическо овластяване на жените. Останалите 27,5 млн. евро ще бъдат предложени чрез общия бюджет в подкрепа на правителството.

Палестина

- Водеща е ролята на ЕС /като основен донор/ за подпомагане на палестинските власти за справяне с икономическите последици от кризата. Делегацията на ЕС е създала „CoViD-19 Координационна платформа“, която съвместно с палестинското правителство осъществява координацията на предоставяните от основните донори помощи и насърчава страните-партньори да оказват съдействие на палестинските власти, използвайки възможностите на механизма „PEGASE“.
- Голяма роля при оказване на финансова помощ на Палестина ще имат и приходите в бюджета, които трябва да бъдат осъществявани от Израел, съгласно споразуменията. Палестинските власти вече са отправили искане към Израел да осигури редовни месечни трансфери в палестинския бюджет не по-малко от 500 млн. изр.шекела /около 140 млн. щ.

д./, както и допълнителни форми на финансиране като заеми, преразглеждане на ставките за ДДС, таксите за митническа обработка и др.

V. МЕРКИ ОТ СТРАНА НА ЕС ЗА СПРАВЯНЕ С ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПАНДЕМИЯТА

ИКОНОМИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗАПАДНИТЕ БАЛКАНИ

На 3 април 2020 г. еврокомисарят по разширяването Оливер Вархей съобщи, че ЕС работи по икономически план за развитие на Западните Балкани, който ще бъде обявен на срещата на върха ЕС-Западни Балкани през май т.г. Планът е една от три стъпки, които ще предприеме ЕС, за подпомагане на страните от Западните Балкани. Останалите две стъпки са свързани с промяна на методологията на процеса на разширяване и започването на преговори за членство със Северна Македония и Албания.

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ВНОСНИ МИТА И ДДС ПРИ ВНОС В ЕС НА СТОКИ НЕОБХОДИМИ ЗА БОРБА С ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ПАНДЕМИЯТА

На 3 април 2020 г. Европейската комисия прие Решение /**Виж Приложение 4**/ с което на държавите-членки се дава право да освобождават от мита и ДДС вноса от трети страни на стоки необходими за борба с последиците от пандемията. Държавите членки следва да информират Комисията за естеството и количеството на вносните стоки, за организациите на които стоките ще бъдат предоставени и за мерките предприети за предотвратяване използването на стоките за цели различни от борбата с последиците от пандемията. Освобождаването от мита и ДДС ще се предоставя за стоки внесени от държавите-членки на ЕС в периода от 30 януари 2020 г. до 31 юли 2020 г. При необходимост срокът може да бъде удължен.

ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ЗА СМЕКЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЕФЕКТИ ОТ ПАНДЕМИЯТА

Комитетът на постоянните представители към ЕС /КОРЕПЕР-II/ обсъди на 6 април т.г. следните 2 законодателни предложения на Европейската комисия:

а/ **Инвестиционна инициатива в отговор на пандемията /Coronavirus Response Investment Initiative Plus/**

Комисията предлага втори пакет от законодателни предложения, в рамките на един месец, насочени към въвеждане на допълнителна гъвкавост в рамките на структурните фондове. Предлага се гъвкавост, която да позволи на държавите да избират онези мерки, които в най-голяма степен отговарят на специфичната им ситуация- гъвкавост на трансферите между Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд, улесняване на трансферите между различните категории региони; елиминиране на всички ограничения по отношение на тематичната концентрация и др.

Важна мярка е възможността държавите-членки да избират 100% съфинансиране от ЕС, която мярка обаче ще бъде приложима ограничено само за счетоводната година от 1 юли 2020 г. до 30 юни 2021 г. Останалите мерки за допълнителна гъвкавост ще се отнасят само за 2020 г., тъй като бюджетните правила на ЕС не позволяват промяна на ресурси между фондовете.

На следващото заседание на КОРЕПЕР-II /8 април т.г./ беше приет мандат за преговори с Европейския парламент по законодателното предложение на Комисията. Документът ще бъде внесен за одобрение от Европейския парламент на сесията му на 16-17 април т.г.

б/ Европейски инструмент за временна подкрепа за смекчаване на риска от безработица в извънредна ситуация вследствие на пандемията от COVID-19 /Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency (SURE)/

Европейската комисия предлага регламент в подкрепа на държавите-членки при финансиране на разходи, свързани с използването на техните краткосрочни схеми за заетост. Инструментът е предназначен за условия на криза и има временен характер. Цели запазване на работните места в държавите-членки.

Предвижда се в кризисна ситуация Съветът да може да приема законодателство без участието на Парламента. Инструментът дава възможност на Комисията да вземе заем до 100 млрд. евро на капиталовите пазари. Бенефициентите държави-членки следва да предоставят доказателства относно нарастване на текущите или бъдещите им разходи за краткосрочни схеми срещу безработица или за други подобни мерки. Комисията ще може да вземе заем срещу т.нар. "headroom" от бюджета на ЕС /това е разликата между тавана на плащанията и тавана на собствените ресурси/. Тъй като ЕС е в края на текущата Многогодишна финансова рамка и са налице непредвидени задължения, т.нар. "headroom" е почти изчерпан. В тази връзка Комисията предлага структура базирана на гаранции. Тя ще покани държавите членки да предоставят 25 млрд. в гаранции за покриване на дълг до 100 млрд. евро. Целта на тези гаранции е да се защити кредитния рейтинг на бюджета на ЕС. В предложението за регламент е включен текст който определя таван на максималната експозиция за конкретна държава. Инструментът ще бъде наличен, едва когато всички държави членки са допринесли към гаранционната му структура.

ЗАСЕДАНИЕ НА БЮДЖЕТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕС

На 6 април 2020 г. Бюджетният комитет разгледа предложението на Комисията за създаване на Инструмент за спешна подкрепа във връзка с кризата и пакет от предложения за неговото финансиране: проект на коригиращ Бюджет 2 за 2020 г., решение за мобилизиране на инструмента за гъвкавост и на маржа за непредвидени обстоятелства и изменение на Регламента за Многогодишната финансова рамка. Съставена е работна група в Комисията която анализира нуждите и подрежда дейностите по приоритетност. На срещата България е настояла да се осигури възможност всяка държава-членка да може да се възползва от подкрепа без значение на какъв етап от кризата се намира към дадения момент.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ТОВАРНИТЕ ПРЕВОЗИ /ПАКЕТ МОБИЛНОСТ/

На 3 април т.г., на редовното заседание на Комитета на постоянните представители /КОРЕПЕР-I/, е одобрено инициране на писмена процедура за финализиране на позицията, на първо четене, на Съвета на ЕС по „Пакет мобилност I“. Осем държави /България, Полша, Малта, Литва, Латвия, Унгария, Румъния и Кипър/, гласуваха против и представиха своя съвместна декларация /виж Приложение 5/, подчертаваща значението на сухопътния транспорт за

поддържане жизнеспособността на националните икономики и доставката на стоки в ЕС. Тази функция ще бъде изключително важна в периода след кризата с COVID 19, когато ще трябва да се осигурят стимули, с краткосрочен и средносрочен характер, за бързо възстановяване на икономиката. В декларацията се казва, че рестриктивните мерки в „Пакет мобилност I“ не отчитат новата кризисна реалност, поради което продължаване на придвижването на законодателни актове в рамките на обикновената законодателна процедура при настоящите извънредни обстоятелства е недалновиден ход. В този контекст приемането на „Пакет мобилност I“ следва да бъде отложено до момента когато стане възможно извършване на правилна оценка на ситуацията.

Въпреки несъгласието на засегнатите от „Пакет мобилност I“ осем страни, на 7 април т.г. Съветът на ЕС информира, че е приел същия ден, на първо четене, промени в правилата на ЕС за товарните превози. В съобщението се казва, че новите правила ще подобрят условията на труд на водачите и ще въведат изисквания за командироването им. Новите правила целят подобряването на условията на труд и социалните условия на водачите и ще улеснят превозвачите да предоставят трансгранични услуги. Те ще сложат край на различното прилагане на правилата в отделните държави от ЕС. Промените засягат достъпа до пазара на товарните автомобилни превози и до професията автомобилен превозвач на товари или автомобилен превозвач на пътници; въвеждат максимално време за работа и минимално време за почивка на водачите; въвеждат правила за определяне на местоположението на товарните превозни средства чрез тахографи; уеднаквават правилата за командироване на водачи. Предстои текстовете да бъдат приети от Европейския парламент на второ четене.

/За сведение: На 11 декември 2019 г. беше постигнато предварително споразумение по промените на „Пакет мобилност I“ между Председателството на Съвета на ЕС и Европейския парламент. Договореният текст беше одобрен от посланиците в ЕС /КОРЕПЕР I/ на 20 декември 2019 г., а Съветът потвърди споразумението на 20 февруари 2020 г./

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ОБЯВИ НОВА ПОМОЩ ЗА ИТАЛИЯ

На 7 април 2020 г. Европейската комисия информира, че Италия ще получи допълнителна подкрепа в борбата с епидемията. Предвижда се здравни работници от Румъния и Норвегия да пристигнат в Бергамо и Милано за да помогнат на своите италиански колеги. От своя страна Австрия ще изпрати на Италия три тона дезинфектанти. Помощта от трите държави от ЕС е била съгласувана по европейския механизъм за гражданска защита.

МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНОСТТА НА ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ СЕКТОР В УСЛОВИЯ НА ПАНДЕМИЯТА

На 7 април 2020 г. генералният директор на ГД „Мобилност и транспорт“ в Европейската комисия е изпратил писмо до ПП на Р България в Брюксел във връзка с мерките необходими за осигуряване на жизнеспособността на железопътния сектор в страните-членки, в контекста на кризата. Комисията насърчава управителите на инфраструктурата да продължат използването на ж.п. превозите по време на извънредните обстоятелства за да се осигури превозът на товари и

пътници. ГД „Мобилност“ информира, че води преговори с „Rail Net Europe“ /Обединение на европейските ж.п. превозвачи/, както и с управителите на инфраструктура в страните-членки, с цел да се осигури безпрепятствено преминаване на границите по железопътните коридори. Управителите на инфраструктура се насърчават да преразгледат тарифните си планове за да се отговори на финансовите затруднения на железопътните оператори.

ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТА ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕ И СЪБЛЮДАВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ТЪРГОВСКИ ПРАВИЛА ОТ СТРАНА НА ЕС

На 8 април 2020 г. Комитетът на постоянните представители /КОРЕПЕР II/ одобри позицията на Съвета по предложението на Европейската комисия за промени в Регламента за прилагане и съблюдаване, от страна на ЕС, на международните търговски правила. Промените целят улесняване защитата на търговските интереси на ЕС в ситуация при която Световната търговска организация /СТО/ не е в състояние да постанови обвързващи решения за уреждане на спорове.

/За сведение: съществуващият Регламент на ЕС е в сила от 2014 г. С него се осигурява обща законодателна рамка за съблюдаване правата на ЕС по международни търговски споразумения. Благодарение на тези правила Комисията е в състояние да налага насрещни мерки в края на процедура по уреждане на спорове, след като е получила разрешение от СТО/.

Предвид настоящата парализа на апелативния орган на СТО, промените в Регламента на ЕС ще дадат възможност на Комисията да предприема действия в ситуация, при която процедурите за уреждане на спорове са блокирани. С новите правила се дава възможност за налагане на санкции като мита или количествени ограничения за вноса или износа на стоки, както и мерки в областта на обществените поръчки. Комисията също така ще има право да предприема насрещни мерки когато търговски партньор, по силата на двустранно или регионално търговско споразумение, налага незаконни търговски мерки и впоследствие блокира процеса за уреждане на спорове съгласно това споразумение.

Предстои промените да бъдат съгласувани между Съвета и Европейския парламент, след което да бъдат приети с квалифицирано мнозинство в Съвета.

МЕРКИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ГРАЖДАНИ НА ЕС

На 8 април 2020 г. Съветът на ЕС прие изменения в Регламента за „Фонда за подпомагане на най-нуждаещите се лица“ /FEAD/. Изменения имат за цел да сведат до минимум ефектите от кризата върху най-нуждаещите се. Те ще дадат на държавите-членки достъп до повишен процент на съфинансиране от бюджета на ЕС и ще дадат възможност за финансиране на предоставянето на защитно оборудване на най-нуждаещите се, както и на лицата, участващи в разпространението на помощта.

Въвеждат се следните нови елементи:

- ✓ временна възможност за 100% съфинансиране от бюджета на ЕС;
- ✓ разходите за операции за реагиране на кризи ще бъдат допустими от 1 февруари 2020 г.;
- ✓ ще се считат за приемливи разходите за закупуване на лични защитни материали и оборудване за партньорски организации;
- ✓ някои елементи на програмите в отговор на кризата няма да изискват одобрение от Европейската комисия;

- ✓ предвижда се възможност за предоставяне на хранителна помощ и основна материална помощ не само чрез електронни ваучери, но и чрез ваучери под друга форма.

Предстоят спешни преговори между Съвета и Европейския парламент за съгласуване на промените.

/За сведение: Регламентът за FEAD беше приет през 2014 г. и създаде нов инструмент за справяне с най-тежките форми на бедност, лишаване от храна, бездомност и материални лишения на децата. Критериите за идентифициране на най-нуждаещите се лица, които се нуждаят от помощ, се определят от държавите-членки или партньорски организации, като се вземат предвид местните нужди. Наличните средства за фонда за периода 2014-2020 г. възлизат на 2,5 млрд. евро по цени от 2011. Всяка година около 13 мил. граждани на ЕС се възползват от този Фонд. Предложението за изменение на Регламента беше прието от Комисията на 2 април 2020 г./

ЕК ОТЛАГА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА СИ ЗА ИЗЛИЗАНЕ ОТ КАРАНТИНАТА

На 8 април 2020 г. Европейската комисия реши да отложи за близкото бъдеще приемането на препоръки за излизане от карантината, наложена в ЕС заради епидемията. Това се налага поради несъгласието на някои европейски столици. ЕК предупреди, че ще следи мерките предприемани на национално равнище в обстановка на извънредно положение. Комисията настоява тези мерки да се вписват в конституционните рамки и да отговарят на европейските и международни изисквания за основните права. Необходимо е държавите-членки предварително да информират Комисията относно намеренията си за излизане от карантината.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ОТ АГЕНЦИЯТА НА ЕС ЗА ГЛОБАЛНИ НАВИГАЦИОННИ САТЕЛИТНИ СИСТЕМИ /GSA/ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА БЪЛГАРИЯ КЪМ НОВОРАЗРАБОТВАНО ПРИЛОЖЕНИЕ, БАЗИРАНО НА ГАЛИЛЕО, ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА СТОКИ ПРЕЗ “ЗЕЛЕНИТЕ КОРИДОРИ” МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ, В ОТГОВОР НА ИЗВЪНРЕДНАТА СИТУАЦИЯ ПОРОДЕНА ОТ ПАНДЕМИЯТА

Приложението, базирано на сателитна навигация, цели намаляване на времето за преминаване на границите с оглед гарантиране на подобрен достъп на гражданите на ЕС до храни, лекарства, медицинско оборудване, хигиенни материали, лични предпазни средства и други стоки от първа необходимост. Приложението позволява приоритизиране на определени пратки и осигуряване на възможност те да преминават улеснено граничните контролно-пропускателни пунктове. То ще улесни координацията между граничните власти на държавите-членки и отчитането на продължителността на преминаването на определена граница.

Планирано е приложението да има 2 интерфейса, насочени съответно към:

а/ органите за граничен контрол- дава възможност за визуализация в реално време на ситуацията на съответната граница и за идентифициране на списък с приоритетни товари. В допълнение, приложението ще улесни докладването на ЕК за функционирането на “зелените коридори” и ще позволи анализ на времето за преминаване.

б/ водачите на лекотоварни или тежкотоварни МПС- при приближаване на граничния контролно-пропускателен пункт те ще получават информация за преминаването и за приоритетността на техните товари.

Първата версия на приложението се очаква да се тества в средата на април, а въвеждането в експлоатация да бъде в края на април 2020 г. Изпълнението се координира от две генерални дирекции на ЕК- “Отбранителна индустрия и космос” и “Мобилност и транспорт”. България е поканена да се включи в тестването и въвеждането в експлоатация на приложението.

/За сведение: ако България желае да се възползва от възможността за участие в разработваното приложение, следва в спешен порядък да информира ПП на Р България в Брюксел /и на електронен адрес: iliyana.atanasova@bg-permrep.eu/ и да предостави информация за лице/а за контакт. Участието в приложението е безплатно/.

ПРИЕТО ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ СЪОБЩЕНИЕ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА АНТИТЪРЪСОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА

На 8 април 2020 г. Европейската комисия публикува Съобщения за въвеждане на Временна рамка за оценка на антитръстови въпроси свързани с бизнес сътрудничеството, в отговор на спешната ситуация произтичаща от заразата COVID-19. Приетата Временна рамка ще се прилага незабавно от Комисията, като целта е да се осигури бързо и ефективно сътрудничество на различните икономически оператори за преодоляване на кризата, без да се нарушават правилата за защита на конкуренцията и без да се накърняват правата на потребителите.

Съгласно временните правила, Европейската комисия няма да счита за нарушаващи антитръстовото законодателство съвместни действия на компании за: а) координиране на съвместен транспорт на суровини и материали; б) идентифициране на основни лекарства за които има риск от недостиг; в) работа по модел за прогнозиране на търсенето на равнище държава-членка и идентифициране на недостиг в предлагането; г) споделяне на обобщена информация за пропуски в предлагането и изискване от участващите предприятия да определят дали могат да запълнят недостига в предлагането. За да се считат за безпроблемни подобни мерки обаче, те трябва да са обект на достатъчни защитни мерки, като например конкурентите да нямат индивидуална информация за конкретна фирма.

В допълнение, Комисията допуска, че в сектора на здравеопазването може да се наложат допълнителни мерки за сътрудничество, например координиране на реорганизация на производството с оглед увеличаване и оптимизиране на продукцията, така че не всички фирми да се съсредоточават върху едно или няколко лекарства, а други лекарства да останат в недостатъчно производство. Подобни мерки трябва да са с временен характер и да не надхвърлят необходимото за преодоляване на спешните здравни рискове.

За повишаване на правната сигурност по отношение на насоките за антитръстово управление, Комисията по изключение и по собствена преценка, ще предоставя напътствия чрез ad hoc писмо „comfort“. В случай на търсене на подобни насоки, исканията към Комисията могат да се изпращат на адрес COMP-COVID-ANTITRUST@ec.europa.eu

ДОКЛАД ЗА ВСЕОБХВАТНА ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА НА ЕС В ОТГОВОР НА ПАНДЕМИЯТА

На 9 април 2020 г. беше публикувано съобщение /виж Приложение 6/ за взетото от министрите на финансите от ЕС решение за пакет от мерки за борба с икономическия спад вследствие на пандемията COVID-19 и за справяне със спешните нужди на здравеопазването, за подпомагане на икономическата дейност и за подготовка на почвата за възстановяване след пандемията COVID-19.

1. Пандемията COVID-19 представлява безпрецедентно предизвикателство с много тежки социално-икономически последици. Ние сме ангажирани да направим всичко необходимо за посрещане на това предизвикателство в дух на солидарност.

2. Тази стратегия трябва да съчетава краткосрочни, средносрочни и дългосрочни инициативи, като се вземат предвид взаимовръзките между нашите икономики и необходимостта от запазване на доверието и стабилността.

3. В изявлението си от 26 март Европейският съвет прикани Еврогрупата да представи предложения за икономически отговор на пандемията COVID-19 в рамките на две седмици. В отговор на мандата на лидерите, в този доклад се прави равностметка на предприетите досега действия и се очертава всеобхватен и координиран икономически отговор.

Координирани действия, предприети досега, на равнище държави-членки, ЕС и еврозоната.

4. От началото на кризата държавите-членки непрекъснато активизират усилията си за подкрепа на икономиката.

5. Координирано се предоставя навременна, временна и целенасочена дискреционна фискална стимулация. Значителни публични ресурси са насочени за укрепване на сектора на здравеопазването, механизмите за гражданска защита и за подкрепа на засегнатите работници и икономическите сектори. Към днешна дата общият размер на дискреционните фискални мерки на държавите-членки възлиза на 3% от БВП на ЕС.

6. Освен това, досега държавите-членки са поели ангажимент да предоставят подкрепа за ликвидност за сектори, които са изправени пред прекъсвания и за компании, които са изправени пред недостиг на ликвидност, състоящи се от схеми за публични гаранции и разсрочени данъчни плащания, които се изчисляват на 16% от БВП на ЕС.

7. Министрите на финансите са готови да предприемат допълнителни мерки при необходимост.

8. **Гъвкавост в правилата на ЕС.** На 23 март министрите на финансите се съгласиха с оценката на Комисията, че са изпълнени условията за използване на общата Клауза за изключване във Фискалната рамка на ЕС, при сериозен икономически спад в Еврозоната или Съюза като цяло. Това предлага необходимата гъвкавост на националните бюджети за да подпомогнат икономиката и да реагират координирано на въздействието на пандемията COVID-19. Общи фискални указания ще бъдат предоставени във Фискалната рамка на ЕС и като част от процедурата Европейски семестър. Приветстваме решението на Комисията да представи конкретна временна рамка за държавната помощ за да ускори обществената подкрепа за компаниите, като същевременно гарантира необходимите равни условия на Единния пазар, както и неотдавнашното разширяване на рамката за подкрепа на научни изследвания, тестове и производства от значение за борбата срещу пандемията COVID-19. Ние също така приветстваме насоките на Комисията относно използването на всички гъвкавости, предлагани от рамката на ЕС за обществени поръчки в тази извънредна ситуация, издадени на 1 април.

9. **Използване на бюджета на ЕС.** Приветстваме предложенията на Комисията за най-доброто използване на съществуващите бюджетни ресурси на ЕС за борба с кризата. Предложението за Инициатива за инвестиране в отговор на коронавируса е одобрено от Европейския парламент и Съвета и е в сила от 1 април. Това ще позволи използването на 37 млрд. евро в рамките на политиката за сближаване за справяне с последиците от кризата COVID-19. В допълнение, обхватът на Фонда за солидарност беше разширен, за да включва големи кризи в общественото здравеопазване. От 1 април това позволява на най-тежко засегнатите държави-членки да получат достъп до финансова подкрепа в размер до 800 млн. евро през 2020 г.

10. **Парична политика.** Приветстваме решителните действия предприети от Европейската централна банка в подкрепа на ликвидността и за финансиране на домакинствата, бизнеса и банките, което ще помогне за запазване на безпроблемното предоставяне на кредити за икономиката. На 18 март ЕЦБ реши да стартира „Pandemic Emergency Purchase Programme“ за спешни покупки в размер на 750 млрд. евро. Тези мерки гарантират, че всички сектори на икономиката могат да се възползват от подкрепящи условия на финансиране, които ще им позволяват да поемат шока на Covid-19.

11. **Финансова стабилност.** Приветстваме насоките, предоставени от надзорните органи на финансовите институции, относно тълкуването и прилагането на регулаторните изисквания при настоящите изключителни обстоятелства. Приветстваме и освобождаването на капиталови буфери. За да се преодолее финансовия натиск, с който се сблъскват фирмите и домакинствата, е необходимо да се използва пълноценно гъвкавостта, предвидена в Регулаторната рамка. Ще продължим да наблюдаваме отблизо развитието на ситуацията и да координираме европейските и национални мерки. Където е необходимо, ние сме готови да предприемем допълнителни действия, включително законодателни мерки, ако е подходящо, за смекчаване на въздействието на Covid-19.

Допълнителни инструменти за реагиране на кризи и подготвяне на почвата за възстановяване.

12. В този критичен момент ние сме готови да засилим реакцията на ЕС за подкрепа, засилване и допълване на усилията, положени досега. Ние сме ангажирани да осигурим условията за адекватен отговор на кризата във всяка държава-членка на ЕС. В този контекст мерките, предвидени от европейските институции, следва да се прилагат съобразно тежестта на икономическите последици от пандемията върху отделните държави-членки.

13. **Гъвкавост на бюджета на ЕС.** Ние приветстваме предложенията на Комисията относно по-нататъшната временна гъвкавост при използването на средства от ЕС, като например допускане на трансфери между фондове, региони и цели на политиката, изоставяне на националните изисквания за съфинансиране и подкрепа на уязвимите членове на обществото. Това ще помогне за ефективно мобилизиране на бюджета на ЕС за справяне с последиците от пандемията COVID-19.

14. **Спешна подкрепа.** Съгласихме се, че е необходим специален Инструмент COVID-19 за подпомагане финансирането на спешната помощ чрез предоставяне на безвъзмездни средства, за да се укрепят преди всичко нашите здравни системи. В този контекст приветстваме предложението на Комисията от 2 април за повторно активиране на Инструмента за спешна помощ в контекста на заразата COVID-19. На този етап този инструмент може да осигури 2,7 млрд. евро от бюджетните средства на ЕС. Неговата ефективност може да бъде засилена бързо чрез допълнителни доброволни вноски от държавите-членки. Призоваваме държавите-членки да проучат начини за по-нататъшно укрепване на Инструмента за спешна помощ в контекста на законодателния процес.

15. **Засилване на дейностите на Европейската инвестиционна банка /ЕИБ/.** Приветстваме инициативата на групата на ЕИБ за създаване на Общоевропейски гаранционен фонд в размер на 25 милиарда евро, който може да подкрепи финансиране в размер на 200 млрд. евро, с фокус върху малките и средни предприятия /МСП/ в целия ЕС, включително чрез национални банки. Приканваме ЕИБ да активира предложението си възможно най-скоро и сме готови да го внесем незабавно, като същевременно гарантираме допълване с други инициативи на ЕС и бъдещата Програма за инвестиране на ЕС. Тази инициатива е важен принос за запазването на равностепеността в Единния пазар в светлината на националните схеми за подкрепа.

16. **Мрежи за безопасност в ЕС и Еврозоната /ЕЗ/.** В Еврозоната и ЕС съществуват мрежи за безопасност. В Еврозоната, Европейският механизъм за стабилност /ЕСМ/ е оборудван с инструменти, които биха могли да се използват, ако е необходимо, по начин адаптиран към естеството на симетричния шок, причинен от COVID 19. Предлагаме да се създаде „Подкрепа за кризи при пандемия“ /Pandemic Crisis Support/ въз основа на съществуващите предпазни мерки по „Enhanced Conditions Credit Lines“ /ECCL/ кредитни линии, като подходяща гаранция за държавите-членки от Еврозоната засегнати от този външен шок. Той ще бъде достъпен за всички държави-членки на Еврозоната по време на кризисни периоди, със стандартизирани условия, предварително договорени от управителните органи на ЕСМ, отразяващи настоящите предизвикателства и въз основа на предварителни оценки от европейските институции. Единственото изискване за достъп до кредитната линия ще бъде държавите-членки на Еврозоната, които искат подкрепа, да поемат ангажимент да използват тази кредитна линия за подпомагане на вътрешното финансиране на директни и непреки разходи за здравеопазване, лечение и превенция свързани с кризата COVID 19. Разпоредбите на Договора за ЕСМ ще бъдат спазвани. Предоставеният достъп ще бъде 2% от БВП на съответния член към края на 2019 г., като еталон. С мандат от лидерите ние ще се стремим да предоставим този инструмент до две седмици, като спазваме националните процедури и конституционните изисквания. Кредитната линия ще бъде достъпна, докато кризата COVID 19 не приключи. След това държавите-членки от Еврозоната ще продължат да се ангажират да укрепват икономическите и финансовите основи, в съответствие с рамките за икономическа и фискална координация и надзор на ЕС. Механизмът за платежен баланс може да предоставя финансова подкрепа и на държави-членки, които не са приели еврото. Той трябва да се прилага по начин, който надлежно отчита особените обстоятелства на настоящата криза.

17. **Европейски инструмент за смекчаване на риска от безработица в извънредна ситуация /Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency (SURE)/.** В духа на солидарност и в светлината на изключителния характер на кризата COVID-19, ние се съгласяваме с необходимостта да се създаде временен Инструмент за финансова помощ, основан на заем, съгласно член 122 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Ще се стремим Инструментът да заработи възможно най-скоро. В този контекст приветстваме предложението на Комисията от 2 април за създаване на временен Инструмент подпомагащ държавите-членки за защита на заетостта при специфичните извънредни обстоятелства на кризата COVID-19. Той би предоставил финансова помощ по време на кризата, под формата на заеми отпускани при изгодни условия от ЕС, на държавите-членки, общо до 100 милиарда евро, като надгражда максимално бюджета на ЕС и същевременно гарантира достатъчно капацитет за подкрепа на платежния баланс и гаранции, предоставени от държавите-членки в бюджета на ЕС. Инструментът би могъл да подкрепи усилията за защита на работниците и работните места, като същевременно отчита националните компетенции в областта на системите за социално осигуряване и някои мерки, свързани със здравето. Това предложение следва да бъде придвижено незабавно в законодателния процес. Позицията на държавите-членки относно този Инструмент за спешни случаи не предопределя позицията относно бъдещи предложения свързани със застраховката за безработица. В съответствие с правната си основа, достъпът до Инструмента ще бъде прекратен след като кризисната ситуация COVID-19 премине.

18. **Съгласни сме,** че е необходима последователна стратегия в ЕС за да се подкрепят усилията на държавите-членки за връщане към нормалното функциониране на нашите общества и икономики и да се насърчи възобновяването на икономическата активност и инвестициите за да се гарантира устойчив растек.

19. **Фонд за възстановяване.** В този контекст ние се съгласихме да работим за Фонд за възстановяване, който ще подготви и подкрепи възстановяването като предостави финансиране чрез бюджета на ЕС на програми създадени за стартиране на икономиката, в съответствие с европейските приоритети и гарантирайки солидарността на ЕС с най-засегнатите държави-членки. Такъв фонд би бил временен, с конкретни цели и съизмерим с извънредните разходи свързани с настоящата криза и би помогнал за продължаването им във времето чрез подходящо финансиране. Спазването на насоките от лидерите, дискусиите относно правните и практически аспекти на такъв Фонд, включително връзката му с бюджета на ЕС, източниците за финансирането му и иновативните финансови инструменти, в съответствие с договорите на ЕС, ще подготвят почвата за решение.

20. **Следващата Многогодишна финансова рамка /МФР/.** Следващата Многогодишна финансова рамка на ЕС ще играе централна роля в икономическото възстановяване. Тя ще трябва да отразява въздействието на тази криза и размера на предстоящите предизвикателства, като определя правилните приоритети, за да позволи на държавите-членки ефективно да се справят с кризата на коронавируса, да подпомогне икономическото възстановяване и да гарантира, че сближаването в рамките на Съюза се поддържа чрез солидарност, справедливост и отговорност. Приветстваме намерението на Комисията да адаптира предложението си за МФР така, че да отразява новата ситуация и перспективи.

21. **Пътна карта за възстановяване.** Продължава работата по по-широка Пътна карта и План за действие за подпомагане възстановяването на европейската икономика чрез висококачествено създаване на работни места и реформи за укрепване на устойчивостта и конкурентоспособността, в съответствие със Стратегията за устойчив растеж. Те трябва да създадат условия за възобновяване на нашите икономики, като същевременно насърчават икономическото сближаване в ЕС и намаляват всяка фрагментация в резултат на кризата, включително чрез бързото възстановяване на пълната функционалност на Единния пазар. Председателят на Комисията и председателят на Европейския съвет, след консултации с други институции, включително ЕЦБ, започнаха работа по тази цел. Еврогрупата е готова да даде своя принос и да подкрепи това начинание.

Днес ние сме ангажирани с усилията да опазим здравето и живота на европейските граждани и да се справим с непосредствените икономически предизвикателства. Това включва фискалните средства от които държавите-членки се нуждаят за да финансират необходимите мерки. Възстановяването на европейската икономика представлява голямо предизвикателство. Ние ще действаме солидарно и ще изпълним задачата. Това включва необходимия напредък за укрепване на Европейския съюз.

Следващи стъпки

23. Еврогрупата ще продължи необходимата работа, като взема предвид намерението на Председателството на Съвета да придвижи без забавяне законодателните предложения.